

Časopis České obce sokolské

SOKOL

březen
2013

Sokolové vzdali poctu T. G. Masarykovi

Sokolské prapory vlály v Lánech
i na Hradčanském náměstí

Tajemství úspěchu vršovických judistů

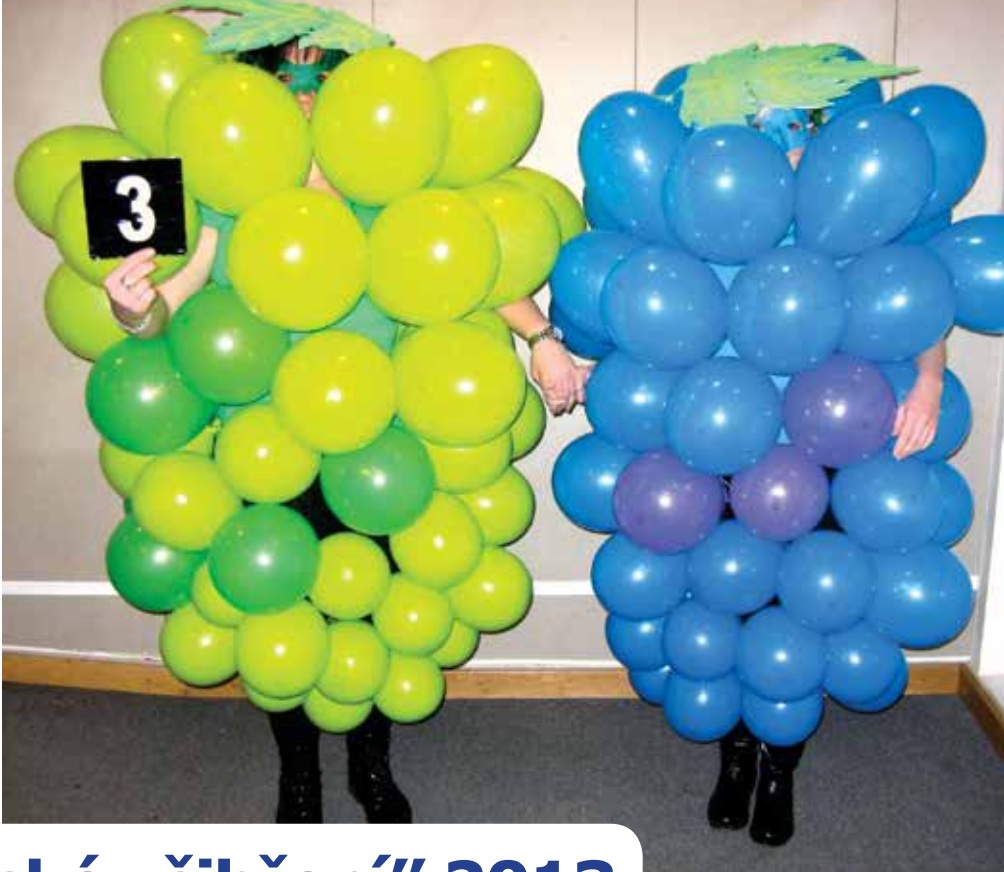
Dva členové oddílu reprezentovali
na olympiádě v Londýně

„Ještě nepatřím do starého železa“

řiká nevidomý horský cyklista
Josef Wolf ze Sokola Žireč

Sokolské „šibření“ 2013

Z obsahu

Zpravodajství

- 4 Sokolové vzdali poctu T. G. Masarykovi Sokol na inauguraci prezidenta
- 5 Strážnická výstava „T.G.M. a armáda“ Sokol Poděbrady oslavil 150. narozeniny
- 6 Svěží vítr se zkušenostmi
- 7 V Domašíně si připomínali 90. výročí
- 8 Kde sokolové pomáhají
- 9 Cena fair play Aloise Hudce putuje na Mělnicko
- 10-11 Končil čas „šibření“ a plesání
- 12 Sokolu Praha Krč je 120 let
- 13 Do Oetzu letos již po čtyřicáté

Sokolská všestrannost, sport pro všechny

- 14-16 „Chceme být akademií současnosti, nikoliv minulosti“
- 17 Sokolové přispěli k oslavám Komárova Z novobydžovského Sokola
- 18-19 Se Sokolem do přírody i za památkami
- 20 Tyršův dům v rytmu disko Na tábor se švýcarskými sokoly

Výkonnostní a vrcholový sport

- 21 Juniorky nakročily do první ligy
- 22-23 Tajemství úspěchů vršovických judistů

Vzdělávání, kultura, společnost

- 24 „Ještě nepatřím do starého železa“
- 25 Sokolské loutkářské jaro
- 26-27 Sokolské a folklorní hnutí mají mnoho společného
- 28 Kouty a koutečky Tyršova domu I.
- 29 Jak se cvičilo mezi okny a sloupy
- 30 Do knihovničky
- 31 Připravuje se novela autorského zákona

Editorial

Život není jen o penězích, i když mnohá média nás dennodenně přesvědčují, že právě ony jsou tou hlavní hodnotou. Ale život je také o tom, že člověk prožívá hezké chvíle u toho, co ho baví, že si dovede užít a radovat se z mnoha „maličkostí“, které jsou kolem

nás, z toho, že překoná sám sebe a dokáže se poprat s nepřízní osudu, nebo z toho, že udělá něco pro druhé bez nároků na odměnu, protože odměnou je mu radost z dobrého výsledku, nebo dobrý pocit, že úspěchu dosáhl čestně. Příklady toho jsou vlastně všude kolem nás, stačí se jen dívat, naslouchat...

Víte například, že v Dánsku, kde z pěti milionů obyvatel jsou téměř tři miliony členy některého sportovního klubu, odvedou dobrovolní cvičitelé ročně 85 milionů hodin dobrovolnické činnosti, což se rovná práci 51 000 zaměstnanců na plný úvazek v hodnotě v přepočtu 61 miliard českých korun? Uvádí to loňský průzkum, který se v této zemi uskutečnil. Říká to mimo jiné v rozhovoru v tomto vydání – prvním tištěném od podzimu 2010 – časopisu Sokol ředitel dánské sportovní akademie Gerlev Fin Berggren. (V České republice nikdo na takovýto průzkum ani nepomyslel a přitom jen sokolští dobrovolní cvičitelé a další členové Sokola odvedou určitě statisíce hodin dobrovolnické práce bez nároku na mzdu.)

Ale příkladů o tom, že život opravdu není jen a jen o penězích a úspěchu za každou cenu, naleznete v tomto vydání více. Třeba v článku o tom, za co získala Cenu fair play Aloise Hudce dvánáctiletá Lucía Vítová ze Sokola Mělník. Nebo o tom, jak sokolové v Žirči či Olomouci přispěli s pomocí pro záchranu života jiných. Nebo o tom, jak Josef Wolf, který po úrazu přišel o zrak, po mnoha letech za pomoci přátel sedl na kolo a dnes patří mezi nejlepší handicapované cyklisty. Nebo... Stačí obrátit list březnového časopisu Sokol.

Zdeněk Kubín

● **Časopis SOKOL**, 70. ročník, vydává Česká obec sokolská – IČO 00409537. Navazuje na časopis Sokol vydávaný v Praze od roku 1871 a Sokolský věstník vydávaný od roku 1897 ● **Adresa redakce:** Česká obec sokolská, Újezd 450, 118 01 Praha 1, tel. 257 007 332 ● **E-mail:** zkubin@sokol.eu; redakce.sokol@seznam.cz. ● **Redakce:** Zdeněk Kubín ● **Grafické zpracování:** Linda Hušková ● **Redakční rada:** Josef Těšitel, Jaromír Kučera, Zdeněk Bartůněk, Helena Rezková, Renata Chomoutová, Zdeněk Kubín ● **Obálka:** Ze slavnostní akademie ke 150. výročí Sokola Poděbrady, foto archiv jednoty ● **Tisk:** Tiskárna Macík Sedlčany ● **Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí.** Za věcný obsah článků odpovídají autoři a jejich obsah nemusí vždy korespondovat s názorem redakce. Redakce si vyhrazuje právo příspěvky přiměřeně upravovat, krátit nebo komentovat.

Sokolové vzdali poctu T. G. Masarykovi

■ Česká obec sokolská, všichni sokolové, letos, stejně jako každý rok uctili památku a připomenuli si odkaz prvního prezidenta samostatné Československé republiky, prezidenta Osoboditele Tomáše Garrigue Masaryka, a to ve výroční den jeho narození. Nejprve 7. března vrcholní představitelé České obce sokolské – starostka ČOS sestra Hana Moučková, vzdělavatel ČOS bratr Zdeněk Mička, náčelník a náčelnice ČOS bratr Miroslav Vrána a sestra Lenka Kocmichová spolu s dalšími sokoly položili věnec k hrobu T. G. Masaryka v Lánech. Stalo se tak v rámci oficiálního pietního aktu v Lánech, při němž věnce k hrobu prezidenta Osoboditele položili prezident Václav Klaus, nově zvolený prezident Miloš Zeman a další

představitelé Parlamentu ČR a Vlády ČR.

Tentýž den byl položen jménem ČOS věnec k soše T. G. Masaryka na Hradčanském náměstí v Praze a památku prezidenta si zde připomněli sokolové ze župy Podřípské. Oficiální vzpomínkový akt se ale na tomto místě konal o den později, v pátek 8. března, a to bezprostředně po inauguraci nového prezidenta republiky Miloše Zemana. Přítomní na něm byli i sokolové.

Na obou akcích přispěli k jejich důstojnému rázu i sokolští praporečníci s historickými sokolskými prapory. Dva z historických sokolských praporů nesli i příslušníci hradní stráže, nastoupení za sochou prezidenta Masaryka na Hradčanském náměstí. -zd-

Sokol na inauguraci prezidenta

■ Vladislavský sál Pražského hradu se v pátek 8. března stal místem inaugurace nově zvoleného prezidenta Miloše Zemana – na společné schůzi obou komor Parlamentu ČR a za přítomnosti zhruba pěti stovek hostů složil Miloš Zeman, první prezident zvolený v přímé volbě, prezidentský slib. Mezi pozvanými hosty byl i zástupce Sokola – Českou obec sokolskou zde reprezentovala starostka ČOS sestra Hana Moučková.

Při slavnostním složení slibu prezidenta republiky byly užity i některé nové prvky: Poprvé byly při složení slibu ve Vladislavském sále Pražského hradu nesený ve zvláštním průvodu nejvyšší státní vyznamenání České republiky, kterých se prezident republiky stává nositelem od okamžiku složení slibu – Řád Bílého lva a Řád Tomáše Garrigue Masary-

ka. Dále byl poprvé ve zvláštním procesí ve Vladislavském sále nesen slavnostní výtisk Ústavy České republiky, na kterou skládali svůj slib prezidenti republiky Václav Havel (1993 a 1998) a Václav Klaus (2003 a 2008). Pro občany byl poprvé v historii přenášen slavnostní ceremoniál složení slibu z Vladislavského sálu na velkoplošné obrazovky na III. nádvoří a na Hradčanském náměstí (v minulosti byl přenášen pouze zvuk).

Vedle slibu a nástupního projevu vykonal nový prezident Miloš Zeman přehlídku čestné jednotky a zúčastnil se krátké pobožnosti v katedrále sv. Víta, kde uctil památku patrona českých zemí svatého Václava. Na závěr slavnostního dopoledne položil Miloš Zeman věnec k soše T. G. Masaryka na Hradčanském náměstí.

Strážnická výstava „T.G.M. a armáda“

■ Odkaz prezidenta T. G. Masaryka si ve výroční den jeho narození připomenuli občané v řadě měst České republiky. Mnohde se vzpomínkových akcí zúčastnili také sokolové v krojích a se sokolskými prapory. Bylo tomu tak například v Olomouci, kde 7. března u pomníku TGM na Žižkově náměstí vzdali poctu prezidentu Osvoboditeli. Jedny z prvních letošních oslav 163. výročí narození T. G. Masaryka se ko-

naly ve Strážnici. Pietní shromáždění zde každoročně pořádá T.J. Sokol Strážnice. Tentokrát se na něj díky zapojení Československé obce legionářské do příprav a realizace akce dostavilo větší množství účastníků. Návštěvníky totiž přilákala výstava „T. G. Masaryk a armáda“ (v rámci projektu Legie 100), jejíž vernisáž následovala bezprostředně po pietním aktu.

■ Tělovýchovná jednota Sokol Poděbrady, která má přibližně 500 členů, a to převážně z řad mládeže, slaví letos 150 let od svého založení. Poděbradští sokolové si toto výročí připomenuli 2. března na slavnostní akademii (nejprve ve 14 a pak i v 18 hodin), jíž se ve své sokolovně prezentovali také poděbradské veřejnosti. Při této příležitosti jsme položili několik otázek starostovi Sokola Poděbrady Radkovi Stejskalovi.

Měla veřejnost o akademii zájem?

Akademii jsme navázali na loňský župní slet, který se také konal v Poděbradech a byl naší nejúspěšnější veřejnou akcí od znovuoživení Sokola. I v letošní tělocvičné akademii jsme chtěli upozornit naše spoluobčany nejen z Poděbrad, ale i z širšího okolí, že jsme zde již 150 let a že v současnosti působíme jako silná, životaschopná organizace. Na obou oslavných akcích jsme měli překvapivě dobrou návštěvnost. Akademii jsme pojali jako dvě stejná vystoupení po poledni a navečer, aby se nám vešli všichni očekávaní diváci, kteří nás nezklamali, a zaplnili sál v oba termíny.

Kdo se podílel na vytvoření programu akademie?

Program vytvářely, pod taktovkou „režiséra“ a skvělého gymnasty

Sokol Poděbrady oslavil 150. narozeniny

Miroslava Zmeškala, naše největší oddíly, které mají i vysokou sportovní úroveň – aerobiku a sportovní gymnastiky. Program doplnil odbor všestrannosti se skladbami senio-

rů – Věrné gardy, dále skladbami mužů, ale i předškolních dětí. Chtěli jsme se před naším městem vytáhnout a ještě výše pozvednout dobrou pověst Sokola vůbec. Ale město nám dalo najevo, že o nás ví, již v průběhu akademie. V úvodním projevu nám, zcela neohlášeně, starosta Poděbrad Ladislav Langr a místostarosta Ivan Uhlíř předali zvláštní uznání formou pamětního listu a stříbrné medaile.

Akademie nebyla jedinou slavnostní událostí ke 150. výročí. Co jste ještě k jubileu připravili?

Kromě akademie jsme k našim stopadesátinám navrhli a dali zhotovit dvě hmotné historické památky. Jednak jsme nechali razit pamětní medaile s vyobrazením naší sokolovny na rubu a sokolem s daty na líci. Snad budou ozdobou některých numismatických sbírek a potěšením našich členů, kteří je všichni získají. Ve druhém případě jde o publikaci – almanach, který slovem i obrazem a dokonce i zvukem zachycuje současný stav poděbradské sokolské jednoty. Přílohou je totiž DVD s dokumentárním záznamem z akademie. Jsem přesvědčen, že v tomto almanachu, i v těch předchozích, budou listovat naši potomci i milovníci poděbradské historie.

Josef Bubeník

Svěží vítr se zkušenostmi

Důstojné oslavy 150 let Sokola, XV. všesokolský slet a jeho značný ohlas v české veřejnosti, reprezentace ve světě na různých mistrovstvích i mezinárodních přehlídkách, úspěšná vystoupení na letní olympiádě a paralympiádě v Londýně – to vše opravňuje k závěru, že loňský rok byl pro Českou obec sokolskou mimořádný a úspěšný. Významný je pro ni ale i rok letošní – koncem června se koná 10. sjezd ČOS, který zvolí vedení České obce sokolské na následující tříleté funkční období, ale také definuje úkoly a cíle pro nadcházející léta. A to v době, kdy vnější podmínky – zejména ekonomické – jsou méně příznivé, než při předchozích sjezdech v novodobé historii Sokola. V souvislosti s tím jsme položili několik otázek starostce ČOS sestře Haně Moučkové.

Sjezdu předcházejí neméně důležité valné hromady jednot, žup, komisí sportů, odborů, ale také další přípravné činnosti. Jak jsou v současnosti přípravy daleko?

Valné hromady se v jednotách, stejně jako v některých odborech žup a v komisích jednotlivých sportů, již vesměs konaly. Někde přišli do výborů jednot noví lidé, jinde úspěšný tým činovníků bude pokračovat ve své práci i v dalším

tříletém funkčním období. Důležité je, že z jednot jsou předkládány návrhy kandidátů na činovníky jak v župách, tak v Předsednictvu ČOS. Nyní nastává čas valných hromad v župách – z nich vzejdou kandidáti do vedení ČOS. Bylo by dobré, aby mezi nimi byly více zastoupeny i mladší generace.

Je to tedy volání po výraznější generační obměně?

Tak bych to určitě nenazvala. Je to o vytvoření dobrého týmu ve vedení ČOS, kdy jeho členové táhnou za jeden provaz, jsou k sobě empatictí, ale také se vzájemně od sebe učí, doplňují se, myšlenkově se obohacují... a společně sledují svým jednáním zájmy našeho hnutí. Mladí vnesou do týmu nový svěží vítr, starší zkušenosti. Ale aby tyto dva prvky společně vedly k dobrým výsledkům, je nutná empatie na obou stranách, tedy schopnost naslouchat názorům a argumentům druhého, vnímat je. Příslušníci mladší a střední generace by se tedy neměli bát do čínovnických funkcí přicházet – ať již na župách, nebo v orgánech ČOS.

Mají mladší generace zájem o čínovnickou práci a předpoklady k ní?

Mnohé jednoty mají mladé vedení, kvitují, že v mnoha župních funkcích jsou mladší lidé a vedení žup se přirozenou cestou postupně generačně obměňuje. Zde také již tyto činovníci získali první zkušenosti. Své organizační a další schopnosti prokázali mnozí také při sletu a jeho organizačním zajištění. Proč tedy získané znalosti a zkušenosti nezúročit i v orgánech ČOS – třeba ve Výboru, v kontrolní komisi, Předsednictvu... Ti, kteří přicházejí do funkcí nově, se mohou spolehnout na naši podporu. Pro nové činovníky pořádáme například speciální školení, při němž chceme pamatovat také na základy ekonomického a právního povědomí.

Sjezd ale také určí úkoly a cíle na další minimálně tři roky. A to ve vnějších podmínkách, které jsou značně obtížné – zejména v hospodářské oblasti, kdy ekonomika ještě neslibuje růst, a kdy po krachu Sazky ztratil český sport významný zdroj financování. Nebudou tedy tyto cíle omezovány právě touto situací?

Zhruba poslední dva roky jsou opravdu ohledně získávání potřebných financí náročné. Mění se také celý systém financování českého sportu. Je tedy důležité, aby Česká obec sokolská se nejen do tohoto systému zapojila, ale aby v něm také hrála významnou roli, spolu-vytvářela ho a spolupracovala při tom s ostatními sportovními organizacemi. To se nám v podstatě daří – jsme aktivní v Českém olympijském výboru, rozvíjí se naše spolupráce s Českou asociací sportu pro všechny a některými dalšími sportovními organizacemi. Česká obec sokolská je dnes celospolečensky uznávaným lídrem oblasti sportu pro všechny. Nespolehnáme ale jen na to, že vznikne nějaký nový systém rozdělování peněz z veřejných zdrojů do sportu. Sami aktivně hledáme a využíváme i další zdroje financování. Chceme například více podpořit využívání peněz z evropských fondů a ze samosprávných celků. Shánět potřebné prostředky na naši činnost tedy není nijak snadné, ale zvládli jsme i ve ztížených vnějších podmínkách zorganizovat jak oslavy 150 let Sokola, tak XV. všesokolský slet, a to bez jediné koruny dluhů. Ukázali jsme, že se dokážeme i s horšími podmínkami poprat a zvládnout je. To opravňuje k optimismu, že situaci zvládneme a že – aniž by bylo narušeno financování běžné činnosti – zabezpečíme potřebné prostředky tak, aby XVI. všesokolský slet 2018 byl ekonomicky i programově minimálně stejně úspěšný, jako byl XV. všesokolský slet v loňském roce. ☺

V Domašíně si na valné hromadě připomínali 90. výročí

■ Významnou událostí v životě České obce sokolské se stane letošní 10. sjezd ČOS, který se uskuteční ke konci června. Předchází mu valné hromady v jednotách a župách, které volí činovníky na nastávající tříleté funkční období, stejně jako valné hromady jednotlivých komisí a následně také jednotlivých odborů ČOS, které mimo jiné zvolí náčelníka a náčelnici ČOS, předsedu odboru sportu ČOS a vzdělavatele ČOS.

Valné hromady v jednotách mají především pracovní ráz, když se kromě voleb činovníků na další funkční období také hodnotí činnost v uplynulém období a stanovují cíle a plány na období nadcházející, schvalují se rozpočty atd. V některých jednotách mají valné hromady i slavnostnější ráz, který doplňuje sportovní či kulturní program. Tak tomu bylo i na valné hromadě Sokola Domašín, který měl k oslavě pádný důvod – letos si připomíná 90. výročí svého založení. A tak o něco slavnostnější ráz valné hromady než obvykle zaznamenal i náš dopisovatel:

Tělocvičná jednota Sokol Domašín má za sebou další tradiční valnou hromadu. Ta proběhla v pátek 8. března v místní sokolovně a účast byla, jako každoročně, opravdu hojná. Valnou hromadu zahájil starosta T.J. Sokol Domašín František Slavík, který na ní byl opětovně zvolen do funkce starosta.

Po pracovní části následoval „volnější“ program – všemi oblíbené a netrpělivě očekávané tělocvičné vystoupení. Sledovalo ho na dvě stě

Tělocvičné vystoupení při valné hromadě v Sokole Domašín

návštěvníků. Spousta z nich byla z řad dětí a jejich dědečků a babiček. „Tato akce je pro děti skvělá. Pamatuji si, jak ráda jsem tu běhala a řádila já sama, když jsem byla ještě dítě,“ uvedla jedna z členek. Svou hravost předvedli na tělocvičném vystoupení nejmenší členové Sokola Domašín v krátké sestavě. Za doprovodu hudby ukázali své pohybové nadání mladší žákyně při sestavách na kladině a mladší žáci při sestavách na koberci. Sokolovnu roztleskala taneční vystoupení starších žákyň a dorostenek, na závěr se předvedly ženy se step-aerobic skladbou.

Další část programu se věnovala zejména činnosti T.J. Sokol Domašín. Vzpomínalo se hlavně na XV. všesokolský slet, který proběhl v Praze 1. – 6. července 2012. Z domašínské dvěstěčlenné sokolské základny cvičilo v šesti skladbách neuvěřitelných devadesát cvičenců. Starosta Slavík udělil všem účastníkům pamětní listy, cvičitelé jednotlivých skladeb si odnášeli památní trofeje a vřelé díky za projevené úsilí, trpělivost a nezdolnost při nácviку sletových skladeb.

Páteční výroční schůze byla o to slavnostnější, že T.J. Sokol Domašín slaví letos 90 let od svého

založení. Při této příležitosti byly shromážděny staré fotografie od pamětníků a společně s fotkami novějšími mapují historii jednoty zhruba od roku 1924 až do současnosti. Fotografie byly vystaveny u vstupu a v průběhu celého večera nad nimi živě diskutovaly hloučky návštěvníků. Někteří na fotkách poznávali své rodiče či prarodiče, jiní sami sebe či své přátele. Vzácné jsou také momentky ze stavby samotné sokolovny. Tato událost byla velkým milníkem v historii T.J. Sokol Domašín. Členové získali vlastní bohaté vybavení a hlavně mohli cvičit ve svém. V současnosti je domašínská sokolovna využívána pět dní v týdnu. Cvičí zde zástupci všech věkových kategorií, od nejmenších dětí přes žáky a dorost až po ženy a muže. Ti využívají sokolovnu hlavně k nohejbalu, florbalu či stolnímu tenisu.

Po organizační části večera následovala volná zábava. Návštěvníci měli možnost zazpívat si a zatančit za hudebního doprovodu kapely pana Sládka. Podávalo se také teplé občerstvení a limonády zdarma, pivo za symbolickou cenu. Zábava trvala až do ranních hodin, kdy se všichni rozešli do svých domovů.

(mev)

Kde sokolové pomáhají

■ Sokolové nejsou jen uzavřeni do svých tělocvičen či sportovišť, ale žijí životem svých obcí, svých regionů, nejsou lhostejní ke svému okolí a jsou i připraveni zasáhnout tam, kde je to potřeba. I když jde o život. V kritických okamžicích dovedou rozhodně jednat a sami nasadit život. Příklad takového jednání poskytli od začátku letošního roku hned dvakrát – v Olomouci a ve východočeském Dvoře Králové nad Labem – Žirči.

Ve středu 13. března poděkovalo vedení města Dvůr Králové nad Labem třem členům Sokola Žireč – Aleši Zimákovi, Petru Chmelovi a Davidu Kašparovi – za hrdinský čin. Tito sokolové svým rychlým zásahem zachránili život 82letému majiteli domku v Žirči, který zachvátil 2. března požár. Rozespáleného starého pána se jim společnými silami podařilo z domku včas vytáhnout. O tom, že se nejednalo o nijak malý požár, svědčí i to, že u něj zasahovaly požární sbory z Dvora Králové n. L. a Trutnova

zápasu, povoláním strážník města Olomouce – skočil v noci u mostu u Bristolu do řeky Moravy, aby se pokusil zachránit podnapilého plavce.

Magda Vránová popsala událost v novinách Deník následovně:

Bylo jasné, že plavec nemůže nikde dosáhnout na dno. Kamenné schody minul během dvou vteřin, voda ho rychle unášela pryč.

Čtyřiatřicetiletý olomoucký strážník se u Bristolu v noci z pátku na sobotu bez váhání vrhl do ledové řeky Moravy, aby zachránil topícího se mladého muže. Podchlazený a v boji se silným proudem vydržel pátrat po tonoucím skoro půl hodiny. Bohužel, život mladého muže, který z mostu skočil do řeky, se zachránit nepodařilo.

Necelé čtyři minuty. Tolik času

moučan a řekl, že před chvílí někdo skočil do řeky. Okamžitě jsme sedli do auta a se zapnutým majákem vyrazili na místo,” vzpomíná na noční směnu Štýbnar.

Na mostě u Bristolu v tu chvíli postávala skupinka několika podnapilých lidí. Sledovali sice dění ve vodě, ale strážníky, policii ani jiné záchranáře nikdo z nich do té doby nepřivolal.

Strážníci ihned plavce navigovali ke stěně hráze, kde jsou mělčí místa, a svítili mu baterkou na cestu.

Na břehu rostla nervozita, do řeky chtěl skočit další podnapilý muž.

„Bylo jasné, že plavec nemůže nikde dosáhnout na dno. Kamenné schody minul během dvou vteřin, voda ho rychle unášela pryč. Na pár sekund se zastavil na mělčině, vzápětí ho však strhnul silný proud a on zmizel pod vodou. Okamžitě jsem ze sebe shodil zimní bundu a opasek se zbraní a skočil za ním,” popsal dramatické okamžiky Jiří Štýbnar.

Skok do ledové vody ho však zpočátku zcela ochromil. Šokem z chladu se mu tak stáhly plíce, že se sám nemohl ani nadechnout.

„Je to opravdu tak nepříjemný zážitek, že před ním chci všechny netrénované osoby varovat. Po chvíli jsem se zmobilizoval a podařilo se mi ve vodě nahmatat asi dvoumetrovou větev. Tu jsem v hloubce použil jako bidlo. Jednou rukou jsem plaval, ve druhé držel větev a propátrával dno. Později jsem přeplaval na druhý břeh, kam mi kolegové házeli lano. Přivázal jsem si ho kolem pasu, pokračoval proti proudu a znovu a znovu prozkoumával členité dno. Pořád jsem věřil, že se mi muže podaří vytáhnout a že ho lékaři zachrání,” říká strážník.

Své úsilí vzdal až po pětadvaceti minutách strávených v ledové vodě.

Podchlazený a zcela vyčerpaný ještě dokázal vylézt nahoru po kamenných schodech, vytáhnout přes ochranné zábradlí schodiště ho už ale museli kolegové. ☺

Člen zápasnického oddílu Sokola Olomouc Jiří Štýbnar

Členové Sokola Žireč na radnici Dvora Králové

a sbory dobrovolných hasičů s obcí Hajnice, Bílá Třemešná, Dubenec, Choustníkovo Hradiště, škoda způsobená požárem byla vyčíslena na 700 000 Kč.

Tragičtější konec měla událost, která se odehrála začátkem roku v Olomouci. Zde 8. ledna Jiří Štýbnar – člen Sokola Olomouc, oddílu

uplynulo od chvíle, kdy strážník Jiří Štýbnar v ledové vodě řeky Moravy poprvé zdálky zahlédl muže, a okamžiku, kdy pro něj bez zaváhání skočil. Do té doby probíhala páteční noční služba standardně, společně s kolegou v ulicích Olomouce projednávali jen obvyklé přestupky.

„Pak za námi ale přišel nějaký Olo-

Cena fair play Aloise Hudce putuje na Mělnicko

■ Píše se 3. říjen 2012 a na Mělníce probíhá tradiční sokolská atletická soutěž „O pohár starosty T.J.". Na startu jsou přichystána mladší děvčata, aby odběhla svoje dva běhy na 600 m. První běh má vcelku jasný průběh a vítězka už pouze čeká, jak to dopadne v běhu druhém. Druhý běh je mnohem dramatičtější. Dvě vedoucí závodnice se až do cíle s vypětím všech sil snaží jedna druhou porazit a doběhnout do cíle jako první. Vzhledem k možnostem místního Sokola chybí jak elektronické měření času, tak cílová kamera, takže výsledkem je ručně měřený čas, v tomto případě čas shodný u obou závodnic. Po sečtení výsledků obou běhů je přistoupeno k vyhlášení výsledků a na druhém místě jsou vyhlášeny dvě závodnice – ano, ony dvě závodnice z druhého běhu. Bezprostředně po vyhlášení vyhledá jedna z oceněných závodnic ředitele závodu, bratra Bohuslava Bubníka, a se

slovy „...ale já jsem byla v mém běhu až druhá ..." se dožaduje přepsání diplomu a přeražení z celkového druhého na třetí místo.

Někdo by si řekl: „No a co? To je toho! Na nějakých oblastních závodech se vzdala druhého místa! Vždyť nejde o žádnou velkou medaili!"

Za sebe si dovolím nesouhlasit! V dnešní soutěživé době se mi to jeví jako čin hodný respektu. Navzdory mládí, navzdory její obrovské soutěživosti (a věřte, že jako její trenér vím, o čem píši), sama od sebe skromně sklonila hlavu a řekla: „Je to nezasloužené, já to nechci!" Kdyby to nevyznělo namyšleně, tak bych napsal: Přesně v souladu se sokolskými tradicemi! Je zjevné, že tento názor sdílela i komise ČOS, která se rozhodla za tento čin udělit Cenu fair play Aloise Hudce za rok 2012 člence Tělocvičné jednoty Sokol na Mělníce, dvanáctileté Lucii Vítové.

Igor Veterník, trenér

Zleva: M Vlková, I. Veterník (trenér), L. Vítová, T. Nádassy při pamětní desce E. Zátopka ve Staré Boleslavi

LUCÍA VÍTOVÁ,

ČLENKA ATLETICKÉHO ODDÍLU T.J. SOKOL NA MĚLNÍCE

Lucía (vyslovuje se Lusíja) Vítová, ročník narození 2000, je členkou atletického oddílu T.J. Sokol na Mělníce. Atletice se věnuje druhým rokem. Na první trénink ji dovedla maminka s tím, že Lucía chce skákat a běhat, prostě dělat atletiku.

Vzhledem ke svému věku se zatím Lucía nespécializuje na žádnou disciplínu, nicméně běhy od 60 do 300 metrů a skok do dálky jsou její nejoblíbenější. Od letošního roku je, spolu se svými spolužačkami Tamarou Nádassy a Markétou Vlkovou, zaregistrovaná také u Českého atletického svazu (ČAS) a spolu se zúčastňují nejen sokolských atletických závodů, ale také oficiálních závodů pořádaných ČAS.

Lucía studuje gymnázium Jana Palacha na Mělníce a kromě atletiky se věnuje také hře na bubny a navštěvuje malířský kroužek. Jako zajímavost lze také uvést, že díky svým rodinným kořenům nemluví pouze česky, ale také plynu- le španělsky, domluví se francouzsky a díky škole přidala k těmto jazykům také angličtinu. ☺

Zleva: L. Vítová a její oddílové kolegyně T. Nádassy a M. Vlková při atletických závodech YOUTH ATHLETICS – Sokol Grand Prix v Kolíně

Končil čas „šibřeni“ a plesání

■ Vždy, když se zima pomalu chystá „překulit“ do jara, kdy dne přibývá a noci ubývá, ale přesto jsou ještě plískanice, vrcholí v Sokole období plesů, bálů, dětských karnevalů a šibřinek. Nejinak tomu bylo i letos, kdy se od ledna do konce března v řadě sokolských jednot konaly dětské karnevaly a šibřinky, plesy a maškarní bály, šibřinky pro dospělé.

Trocha historie

Šibřinky. Kde se to slovo vzalo? Pochází údajně z německého schabernack – škodolibý žert, posměšný kousek. Již J. A. Komenský použil slovo podobné „šibřinkám“ ve svém Labyrintu světa. Ale tam mělo význam jako podvod, šizení, což Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner nevěděli. Tito zakladatelé Sokola se nechali inspirovat Jungmannovým slovníkem (1835). Zde se uvádějí šibřinky jako šašky, žerty, frašky. Zkratka – synonymum pro masopustní veselí. A proč zrovna sokolské šibřinky? Některé historické prameny uvádějí, že rakousko-uherské úřady nepovolily Sokolu Pražskému konání sokolského plesu – a tak se vlastně úřední zákaz obešel, když se pro plesání a veselí ke konci masopustu použilo označení šibřinky, slovo, jehož obsah úřady v podstatě neznaly. První šibřinky se tak konaly 25. února 1865 v Sokole Pražském a tradice, která tak byla položena, se v sokolských jednotách udržuje dodnes.

Po celé republice

Šibřinky, plesy, maškarní bály se konaly v sokolských jednotách v podstatě ve všech regionech. Někde se konaly šibřinky a karnevaly pro děti,

jinde plesy, šibřinky a bály pouze pro dospělé, některé jednoty uspořádaly šibřinky hned dvoje – jednu pro děti, druhou pro dospělé. Tak tomu bylo například ve Vlkově, kde se nejprve 23. února konaly Sokolské šibřinky a o den později dětský karneval. Dětský karneval uspořádal 17. února Sokol Bedřichov – víceúčelová budova této jednoty tak byla plná her, tanečků a soutěží, ale také vystoupení dětských složek jednoty. Děti na maškarním báli v Sokole Hostivař provázeli tanečním rejmem a soutěžemi Frýda a Frydolin, které děti dobře znají z představení loutkářského souboru Frydolin Sokola Hostivař. Tématem lednových šibřinek v Sokole Huntířov byly Československé večerníčky – a tak se v sále rojily různé pohád-

kové postavičky jako víly, čarodějnice a čarodějové, loupežníci a další. V Lysé nad Labem se letos šibřinky – jak ty pro děti, nazvané „Říše pohádek“, tak ty pro dospělé, s názvem „Jsme to, co jíme“ – konaly 2. března v nově zrekonstruovaných prostorách sokolovny. „Šibřilo“ se samozřejmě i tam, kde vše začalo – v Sokole Pražském. V sobotu 23. února se zde nejprve ve Fügnerově sále konal dětský karneval, večer pak tradiční šibřinky, letos na téma „Rub a líc, aneb tak či onak“. Ve výčtu jednot, kde se letos „šibřilo“ a plesalo, by bylo možné dále pokračovat – ať již třeba na severu Čech v Maxičkách a Jalůvci, nebo na východě ve Dvoře Králové, ve středních Čechách v Příbrami, na

Sokolské šibřinky
v České Třebové

Z karnevalu
v Sokole
Židlochovice

Moravě v Přerově. Obsáhlejší zprávy z tohoto masopustního dění nám zaslali i dopisovatelé, kteří zachytili jeho atmosféru.

Nápaditost vskutku bezmezná

V sobotu 23. února v odpoledních hodinách ožila sokolovna v České Třebové nebývalým množstvím dětí a jejich doprovodu – konaly se 4. sokolské šibřinky. Děti se nejprve předvedly v reji masek a byla to přehlídka vskutku pestrá. Nápaditost a tvořivost maminek je opravdu bezmezná, ale letos překvapily i dívky z volejbalového oddílu s velice vtipnou sestavou „knedlíčkonudličková polévka“.

Po přehlídce masek probíhaly tradiční soutěže. Děti nejprve hledaly

roční období, přednášely básničky, zpívaly a plnily další úkoly, za jejichž splnění byly odměněny drobnou odměnou. Děti byl letos velký počet, že se ani nevešly při hromadném focení najednou do objektivu. Společné foto je proto zabíráno natřikrát.

Večerní šibřinky proběhly v tradičním veselém duchu. O zábavu se postaraly sestry a bratři z Litomyšle s vystoupením na hudbu Michala Davida „Poupata“ a variací na film „Slunce, seno, jahody“. Sestry z naší jednoty se také nenechaly zahanbit – vystoupily s malou parodií na „Labutí jezero“. Program doplnila westernová exhibice Honzy Betlacha a k tanci hrál D. J. Kočák. K občerstvení byl připraven sokolský bufet a opět šly velice na odbyt koláčky, kremrole, rohlíčky, preclíky a všelijaké další dobroty, které napekly sestry sokolky.

Rej masek v Novém Bydžově

Novobydžovská Sokolovna i letos, 10. března, ožila rejem masek.

Sál zaplnily princezny, kovbojové, kominíci, spidermanové, různé barevné příšerky jak je známe z kreslených filmů pro děti. Celé rodiny se snažily o to, aby právě to jejich dítě mělo originální převlek. Ještě že jsme stále národ zlatých ručiček!

Děti se bavily, soutěžily, tančily, dospělí nestačili kupovat limonády, hlídat batolata sotva stojící na nohou. Ozýval se smích, křik i pláč. Všechno jednou končí a leckomu se prostě nechtělo jít domů. Nebylo se co divit. Organizátorky sestra Lucie Zborníková (cvičitelka oddílu Rodiče a děti) a Vladka Dítětová (účetní T.J. Sokol Nový Bydžov) vzorně připravily vše, co je třeba. Nic nenechaly náhodě. Zajistily hudbu, tombolu, občerstvení a provázely celým odpolednem. Odměnou jim je naše veliké poděkování a spokojenost s letošními šibřinkami.

Židlochovice v rytmu karnevalu

Stalo se již tradicí, že plesová sezona v Židlochovicích je orámována dvěma sokolskými akcemi. V polovině ledna byla zahájena pyžamovým plesem a v sobotu 2. března 2013 zakončena pověstnými Sokolskými šibřinkami, tentokrát v rázu „Karnevalu“. Dvě stovky návštěvníků mohly zhlédnout zajímavý program, ve kterém měly hlavní slovo tradičně masky (letos jich bylo téměř čtyřicet).

V soutěži o nejlepší masku zvítězily dva nádherné hrozny z balónků „Veltlín a Frankovka“, druhé místo získal „Dag Badman a jeho kočičky“ a třetí „Sněhurka a 7 trpaslíků“. K dobré náladě přispělo i vystoupení country taneční skupiny Honky Tonk s programem „Limonádový Joe“ a výukou country tanců, hudební skupina Šarže 54 či moderátor večera Olda Kahoun. Již nyní se židlochovičtí sokoli těší na rok 2014, kdy se šibřinky uskuteční v zajímavém rázu: „Barvy“.

-ZR-

■ Šibřinky a taneční zábava v únoru, turnaj ve stolním tenisu v březnu, nohejbalový a volejbalový turnaj v květnu, tenisové turnaje v červnu a září, turistické výlety a vycházky Věrné gardy, mikulášská taneční zábava koncem listopadu a silvestrovský volejbálek – to vše jsou akce, které letos pořádá na počest 120. výročí svého založení T.J. Sokol Praha Krč. Historii založení Sokola Krč si jednota připomenula již na své valné hromadě v březnu, v dubnu pak budou v zasedací místnosti vystaveny kroniky dokumentující počátky sokolské činnosti v Krči.

Sokolovna Sokola Krč dnes...

...a v roce 1934

Sokolu Praha Krč je 120 let

Historie Sokola Praha Krč se začala psát v lednu 1893, kdy se v hostinci „U Labutě“ sešlo 22 rodáků z Horní a Dolní Krče, samostatné obce u Prahy, aby založili sokolskou tělocvičnou jednotu. Vzorem pro ně byla Tělocvičná jednota pražská založená roku 1862 Miroslavem Tyršem a Jindřichem Fügnerem a již existující sousední jednoty v Michli, Nuslích a Braníku. Začátky nebyly lehké. Cvičilo se v hostincích, na statku, v zámeckém parku, ve dvoře ledáren. Tělocvičné nářadí sokolové v Krči pořizovali z výtěžků sbírek a společných akcí a stěhovalo se do míst, kde právě probíhala cvičení. Už od počátku krčský Sokol nebyl zaměřen pouze na cvičení. Pořádaly se nejrůznější zábavy, plesy, výlety a vycházky. Rok po založení se konal „Ples krčských dívek“. První šibřinky, maškarní zábava zavedená v Sokole Jindřichem Fügnerem, se pod názvem „V říši Krakonošově“ konaly v únoru 1898. Ustavení „dámského odboru“ v roce 1899 bylo na tehdejší dobu velmi odvážné, ale už první veřejné cvičení žen dalo za pravdu těm, kteří prosazovali právo žen účastnit se cvičení jako muži. Rozkvět krčského Sokola nastal po

1. světové válce. Sokol zřídil nádherné lesní divadlo, které mělo 600 míst k sezení a 3 000 míst k stání. Pohostinsky v něm vystupovali přední pražští umělci a představení režíroval Jaroslav Kvapil. Poslední připravené představení „Ta naše písnička česká“ s Karlem Hašlerem se už neuskutečnilo, protože Karel Hašler byl zatčen, odvezen do koncentračního tábora a tam umučen. Krčský Sokol vlastnil také biograf a měl svou kapelu. Jeho loutkové divadlo se řadilo mezi přední scény toho druhu u nás.

S počtem členů, odborů a oddílů rostla snaha mít vlastní tělocvičnu. V roce 1934 se konečně podařilo sehnat úpisy a dary potřebných 200 tisíc korun. V červnu byl položen základní kámen ke stavbě sokolovny a už 28. října téhož roku byla sokolovna slavnostně otevřena. Za pouhých pět měsíců postavili členové Sokola svépomocí hezkou a účelně řešenou sokolovnu, ve které bylo možné nejen cvičit, ale i promítat filmy a scházet se při nejrůznějších příležitostech. Brzy sokolovna zájmu nestačila a byla rozšířena o přísálí se speciálním jevištěm pro loutkové divadlo a o spolkové místnosti. Činnost Sokola vždy na dlouhou

dobu přerušily 1. a 2. světová válka a po roce 1948 totalitní komunistický režim.

Listopad 1989 znamenal začátek nové éry krčského Sokola. Podařilo se získat zpět majetek a začlenit se opět pod historickým názvem Tělocvičná jednota Sokol Praha Krč do České obce sokolské.

Jednota nežije pouze ze vzpomínek na slavnou minulost. V sokolovně cvičí rodiče s dětmi, žáci a ženy. Věrná garda nejen pravidelně cvičí a schází se, ale pořádá také pro své členy a zájemce vycházky a výlety. Turistický oddíl mládeže vhodně spojuje sportovní činnost s činností skautskou. Oddíly hrají volejbal, basketbal, stolní tenis, nohejbal a sálovou kopanou. Pořádají se taneční zábavy a šibřinky. Na venkovních kurtech je největší zájem o volejbal, tenis a nohejbal. Všechna sportoviště jsou využívána nejen členy, ale také nejrůznějšími stálými a příležitostnými nájemci.

Bližší informace o činnosti a akcích T.J. Sokol Praha Krč lze získat v sekretariátu tělocvičné jednoty: Za Obecním úřadem 354/7, Praha 4 nebo na webu www.sokolprahakrc.webnode.cz ☎

Do Oetzu letos již po čtyřicáté

■ Je to k neuvěření, ale tradiční setkání v Oetzu, v místě skonu zakladatele Sokola dr. Miroslava Tyrše, se letos o svatodušních svátcích, 18.–20. května, koná již po čtyřicáté. V organizaci Tyršova Oetzu se pravidelně střídají Sokol Mnichov, župa Rakouská a župa Švýcarská. Letos je organizátorem jednota, která u zrodu této tradice před čtyřiceti léty stála – TV Sokol Mnichov.

Byl jsem u toho

Na první setkání v Oetzu vzpomíná jeden z jeho organizátorů, čestný starosta TV Sokol Mnichov bratr Jan Trunčík: Před čtyřiceti léty byl oficiálně založen TV Sokol Mnichov. Přípravný výbor se však sešel již rok a půl předtím na popud vydavatelů exilových novin – „Svobodného slova“ bratra Jožky Pejškara a „Národní politiky“ Miloše Svobody.

Byl jsem nejmladším členem přípravného výboru. Mimo již jmenovaných byli další členové výboru sestra Alena Benešová s manželem Vladimírem, manželé Pulcovi a Paulovi, Naďa Paulová a dr. Šafář. Mezi přítomnými byl ještě jeden pán, jehož jméno si nepamatuji. Vylákal od všech členů přípravného výboru po 100 markách a již jsme ho nikdy neviděli.

Za pomoci paní Svobodové jsme získali tělocvičnu a 29. 11. 1972 jsme ve škole v Boschetsriederstrasse začali pravidelně cvičit. V tělocvičně se 7. března 1973 konala také naše první kulturní akce – vzpomínková oslava narozenin zakladatele a prvního prezidenta Československé republiky T. G. Masaryka.

Výraznou silou a organizátorkou byla sestra Benešová, jež připravila stanovy a vyřizovala potřebná povolení u německých úřadů.

Z prvního setkání v Oetzu v roce 1974

Hlavní myšlenka bratra Pejškara byla uspořádat výlet do Oetzu – místa, kde v roce 1884 tragicky zahynul zakladatel Sokola dr. Miroslav Tyrš. Bratr Pejskar připomenul, že jednota, která je Oetzu nejbližší, má nejen právo, ale i povinnost taková setkání uvést v život.

Poprvé jsme přijeli na „sokolský výlet“ v roce 1974 na svatodušní svátky. Bylo nás 75 účastníků, nejen sokolů a československých vlastenců z Mnichova, ale i několik bratrů a sester ze Švýcarska. Byl jsem tehdy náčelníkem a vzal jsem si se sestrou Benešovou za úkol celou organizaci. Tam, kde býval dříve místní starý camping, bylo nutno posekat trávu, shrabat ji a nechat odvézt. O dřevo na táborový oheň se postaral bratr Vláda Beneš a činí tak dodnes.

S pomocí místního pana faráře jsme vše zvládli. Většinu účastníků nechal místní farář A. Haueis

přespat v mládežnické ubytovně na faře. Zorganizoval nám také setkání s pamětníci tragické události. Věchá, 95 let stará babička si pamatovala, jak nehybné tělo dr. Tyrše vezli na povoze přikryté bílou plachtou. Také si pamatovala, že jedna noha nebyla úplně přikrytá a ona si jako malé dítě sáhla na studený palec zemřelého.

Po úspěšné výpravě k peřejím, místě skonu dr. Miroslava Tyrše, jsme si předsevzali, že se pokusíme toto vzpomínkové setkání zopakovat i v příštích létech – a činíme tak po čtyřicet let dodnes.

Na co se těšit letos

Program letošního jubilejního 40. setkání bude, tak jako každoročně, bohatý a každý si jistě najde to, co ho zajímá. Kromě tradičního volejbalového turnaje a běhu kolem Piburského jezera připravuje Sokol Mnichov i další soutěže. Večer čeká účastníky posezení u táboráku, přátelská setkání, opékání buřtů a trocha zpěvu.

Tradiční je i pondělní program – nejprve bohoslužba za dr. Miroslava Tyrše, poté vystoupení folklorního souboru Odra a páru mladých tanečníků, setkání pak završí slavnostní pochod se sokolskými prapory k pamětním deskám na místo, kde Miroslav Tyrš tragicky zahynul. ☺

„Chceme být akademií současnosti, nikoliv minulosti,“

říká ředitel dánské sportovní akademie Gerlev Fin Berggren

■ I když od XV. všesokolského sletu uplynulo již zhruba tři čtvrtě roku, v paměti mnohých zůstává zážitek z vystoupení zahraničních hostů z Dánska, mezi nimi i studentů z tělovýchovné a sportovní akademie Gerlev, kteří se českým divákům představili v programu Sokol Gala a při svých pódiových vystoupeních v Tyršově domě. Právě s akademií Gerlev pojí Českou obec sokolskou již dlouholetá přátelská spolupráce. A právě o ní, ale také o sportu pro všechny a jeho postavení v současné společnosti jsme hovořili s ředitelem této akademie, profesorem Finem Berggrenem při jeho nedávné návštěvě Prahy.

Můžete nám ve stručnosti představit sportovní akademii Gerlev a její program?

Tělovýchovná a sportovní akademie Gerlev, která tento rok oslaví 75. výročí od svého založení, patří mezi nejstarší internátní sportovní akademie v Dánsku, kde tento typ škol vznikl a rozšířil se do dalších zemí světa. Součástí dánské kultury je více než 140letá tradice činnosti sportovních klubů (první vznikl v roce 1864), které sdružují členy upřednostňující pohybové aktivity na rekreační úrovni, radost z pohybu a možnost zlepšení své tělesné zdatnosti. Ze začátku tyto kluby nabízely pouze gymnastiku a střelbu, ale postupně se jejich program vyvinul a dnes zahrnuje všechny druhy sportovních aktivit. Od samotného založení akademie v Gerlevu je jejím hlavním cílem zpřístupnění vzdělání v oblasti rekreačního sportu, sportu pro všechny a volnočasových aktivit mladým studentům, kteří se chtě-

FINN BERGGREN (* 1947)

- Ředitel tělovýchovné a sportovní akademie Gerlev od roku 2002
- Ředitel Gerlev PlayPark — největšího zábavně-vzdělávacího sportovního parku v Evropě s více jak 200 hrami z celého světa
- Předseda Cross Culture Project Association – Asociace propojující kulturní projekty s působností v 16 zemích světa prostřednictvím projektu „Sportem za mír“
- Spoluzakladatel a člen evropské organizace propagující pohybové aktivity (The European Network of Health Enhancing Physical Activity)
- Externě působí na katedrách tělesné výchovy a sportu na univerzitách v Odense, Aarhusu a Kodani

jí stát cvičiteli nebo trenéry v dánských sportovních klubech.

Na co se při sportovním vzdělávání zaměřujete především?

Obsah vzdělávání se přirozeně od založení akademie v roce 1938 postupně vyvíjel. Od převážně gymnastického obsahu jsme se v 70. letech minulého století zaměřili také na ostatní sporty a pohybové aktivity, např. míčové hry, atletiku a plavání. Jako vzdělávací instituce musíme neustále rozvíjet a měnit náš program, abychom jej udržovali stále přitažlivý a zajímavý pro současnou generaci. Neděláme věci jen proto, že jsme je tak dělali vždy, ale ptáme se, jakými druhy pohybových aktivit můžeme zaujmout. Chceme být akademií současnosti, nikoliv minulosti. Dnes nabízíme dvou- až čtyřměsíční kurzy v předmětech parkour, crossfit, street tanec, v outdoorových aktivitách a dalších. Během posledních osmi let se nám podařilo akademii změnit na mezinárodně uznávanou a otevřenou instituci s čilou spoluprací po celém světě.

Dánsko je známo jako země sportovních klubů (pozn.: z 5 milionů téměř 3 miliony obyvatel jsou členy některého sportovního klubu). Čím je to dáno?

Náš systém sportovních klubů by nikdy nebyl možný bez práce dobrovolníků. Dobrovolní cvičitelé vykonávají svou činnost bez nároku na finanční odměnu, avšak mohou ročně obdržet příspěvek maximálně 5 000 DKK na pokrytí základních výloh spojených s dobrovolnickou

činností (například nákup sportovního oblečení, jeho čištění, cestovné apod.).

Mezinárodní definice dobrovolné práce uvádí, že se jedná o pracovní činnost pro někoho mimo okruh vlastní rodiny vykonávanou bez nároku na mzdu. Míra dobrovolnictví v dánském sportu je neuvěřitelně vysoká. Podle nejnovějšího výzkumu profesora Bjarne Ibsena z roku 2012 dánští dobrovolní cvičitelé odvedou 85 milionů hodin ročně dobrovolnické činnosti, což se rovná práci 51 000 zaměstnanců na plný úvazek v hodnotě v přepočtu 61 miliard českých korun.

Bez činnosti dobrovolníků by nikdy dánská vláda nebyla schopna financovat a udržovat celý systém sportovních klubů. Je to úžasná demonstrace, jak obyčejní lidé svojí dobrovolnou činností mohou rozvíjet občanskou společnost. Dalším zajímavým údajem je, že před deseti lety připadal jeden dobrovolný cvičitel na 20 aktivních členů, zatímco dnes pouze na 12. Díky takovému zapojení dobrovolníků máme nejvyšší počet obyvatel, kteří splňují doporučení týkající se délky denní pohybové aktivity.

Jak jste navázal spolupráci s Českou obcí sokolskou a kde vidíte možnosti další spolupráce?

Předtím, než jsem se stal ředitelem Gerlevu, jsem pracoval více než 20 let jako profesor na Univerzitě jižního Dánska (University of Southern Denmark), kde jsem se, díky své výzkumné a vědecké práci, setkal s ideami a historií Sokola, resp. České obce sokolské, a historií všesokolských sletů. Nalezl jsem celou řadu podobností v historii Sokola a historii dánské gymnastické asociace sportu pro všechny i mezi slety a jejich dánskou obdobou – Landstaevne. V roce 2002 jsem proto přijel na pozvání místostarosty ČOS navštívit Tyršův dům, a ihned jsem měl pocit, že aka-

demie Gerlev a Sokol má mnoho společných hodnot. Od této doby každoročně navštěvuji Českou obec sokolskou s nabídkou spolupráce.

V čem vidíte příležitosti pro možnou spolupráci v blízké budoucnosti?

Rádi bychom v budoucnu pokračovali v již započaté spolupráci tím, že Gerlev nabídne mladým cvičitelům a trenérům z České obce sokolské možnost získat stipendium pro studium na této škole v délce čtyř měsíců. Jsem přesvědčen, že díky zkušenosti Gerlevu jako mezinárodně orientované instituce se silnou vazbou na významné a vlivné organizace sportu pro všechny a organizace zabývající se zdravím můžeme podporovat snahu České

V roce 2002 jsem přijel navštívit Tyršův dům, a ihned jsem měl pocit, že akademie Gerlev a Sokol má mnoho společných hodnot.

obce sokolské při tvorbě nových projektů, které budou pomáhat lidem v České republice být více pohybově aktivní. Rádi se o tuto naši znalost a zkušenost s Českou obcí sokolskou podělíme. Velmi rádi bychom také rozšířili naši spolupráci s Ústřední školou České obce sokolské formou vzájemné výměny našich lektorů.

Během XV. všesokolského sletu v Praze v roce 2012 také vystoupila v rámci pódiových vystoupení a Sokol Gala skupina studentů z Gerlevu (Gerlev performance team). Jaké

jsou Vaše zážitky z XV. všesokolského sletu?

Byla to již má druhá zkušenost s všesokolským sletem. První příležitost účastnit se sletu jsem měl v roce 2006, kdy jsem byl se skupinou korejských profesorů z různých univerzit na návštěvě České republiky. Korejští profesori našli tehdy mnoho podobností mezi slety a asijskými hromadnými gymnastickými vystoupeními a můžu říci, že účast pro ně byla silným zážitkem.

XV. všesokolský slet byl jedinečný v tom, že jsme mohli ukázat českému obecenstvu náš pohled na budoucnost v propojení moderního tance s parkourem. Jedinečným zážitkem bylo vystoupení na velkém nádvoří Tyršova domu, kde jsme mohli předvést toto moderní pojetí před, pro Sokol tak historicky důležitou, budovou Tyršova domu a velkou tělocvičnou. Bylo to úžasné propojení historie a budoucnosti. Vrcholem pro nás bylo pozvání účastnit se s ukázkou našeho vystoupení na Sokol Gala, kde jsem se zájmem sledoval v zákulisí tu lehkou nervozitu, nadšení a připravenost všech vystupujících z České republiky i ostatních zúčastněných států. Pro naši skupinu bylo silným a nezapomenutelným zážitkem vystupovat před zcela zaplněnou sportovní halou a při jedinečné atmosféře, kterou diváci vytvořili.

Jak dlouho jste připravovali vystoupení skupiny z Gerlevu?

Skupina, která vystupovala na XV. všesokolském sletu, se začala vytvářet v srpnu 2011, kdy jsme pečlivě vybrali nejlepší studenty naší školy. Poté od září do března 2012 se skupina vždy jednou měsíčně sešla a během víkendu trénovala. Od dubna do července jsme pak objížďali prakticky celý svět, zmínit mohu například vystoupení v Číně, Koreji, Lotyšsku nebo právě u vás v České republice.

Vystoupení studentů akademie Gerlev v Tyršově domě v době konání XV. vsesokolského sletu 2012

Studenti akademie Gerlev zaujali také diváky programu Sokol Gala

Před jakými výzvami dnes stojí evropské hnutí sportu pro všechny?

První výzvou je, že pokud nebudeme pokračovat v podpoře dobrovolných cvičitelů – tzn. poskytovat jim možnost vzdělání, podporovat jejich činnost, dávat jim možnost být aktivními v našich sportovních klubech –, potom celé hnutí sportu pro všechny bude upadat. Jsme závislí na dobrovolnících.

Druhá výzva a téměř povinnost je více zapojit organizace sportu pro všechny do mezinárodních snah o zvýšení objemu v denní pohybové aktivitě populace a do pomoci lidem změnit jejich návyky a myšlení.

Musíme vytvořit systém sportu pro všechny, který zaujme i tu část populace, která v tuto chvíli není a možná nechce být organizována ve sportovních klubech. Nemusíme uvažovat tradičně a říkat, že tito lidé musí být členy našich sportovních klubů. Pokud jim nebudeme schopni nabídnout takový program, jehož obsah bude zábavný, příjemný a zároveň přiměřeně náročný, pak se nikdy do organizací sportu pro všechny ani nezapojí.

Otázka zní, jak můžeme být součástí národní politiky v pomoci a motivování občanů ke zvýšení denní pohybové aktivity. Zvýšení pravidelného denního pohybuje je ze zdravotního a společenského pohledu velmi důležité a prospěšné pro celou společnost. Systém sportovních klubů je velkou posilou, ale nepřeceňujme jej.

Sokol oslavil v minulém roce 150 let od svého založení, co byste popřál Sokolu do dalších let?

Rád bych České obci sokolské do budoucna popřál hodně sil a vše nejlepší a těším se na další slet v roce 2018.

Martin Chlumský

Více informací o sportovní akademii Gerlev naleznete na stránkách www.gerlev.dk

Pokud Vás zajímá nabídka stipendia pro cvičitele ČOS, obraťte se na ředitele Ústřední školy ČOS pro více informací na chlumsky@sokol.cz

Sokolové přispěli k oslavám Komárova

Jednu z prvních akcí k 750. výročí první písemné zmínky o Komárově připravili místní sokolové, když v pátek 1. března uspořádali tělocvičnou akademii.

Veřejné vystoupení zahájily mladší žákyně s pódiovou skladbou a akrobacii na gymnastickém pásu. Společné cvičení rodičů a dětí bohužel diváci neviděli – virová nákaza zabránila vystoupení s obručkami na lidové písničky. Následovalo proto koedukované cvičení mladšího žactva, které ukázalo průřez jejich cvičební hodinou. Bradla patří mezi klasická sokolská náradí, ale ze školních tělocvičen pomalu mizí. Starší žáci předvedli své soutěžní sestavy. V aerobické skladbě „Déšť“ s pestrobarevnými deštníky jako náčiním se představily mladší žákyně. Jejich vystoupení bylo současně pozvánkou na jubilejní 10. ročník župní soutěže Princeznička junior aerobiku, která se uskuteční 6. dubna 2013.

Náplní cvičebních hodin předškolních dětí jsou pohybové hry, cvičení na náradí, akrobacie, závodivé hry a také překážkové dráhy, jejichž zvládnutí děti na akademii předvedly. Poté se divákům představili mladší a pak starší žáci, kteří se připravují na přebor

všestrannosti v Příbrami. Obsahem cvičebních hodin žáků je kromě sportovní gymnastiky, jejímž jádrem je akrobacie, také šplh, míčové hry a základy atletiky. Starší žákyně – gymnastky předvedly stejně jako jejich mladší kolegyně pódiovou skladbu a akrobatická cvičení na gymnastickém pásu. Skoky z trampolíny patří mezi oblíbené činnosti ve cvičebních hodinách žactva. Žáci a žákyně předvedli přímé skoky, dále skoky se skrčením přednožmo, s přednožením roznožmo a s přednožením („schylka“), populární „přípatku“. Vyspělejší cvičenci také přemety vpřed, salta vpřed skrčmo a další prvky s obraty.

Po závěrečném nástupu všech 75 cvičenců na píseň „We are the champions“ se konferenciérka rozloučila s více jak stovkou diváků. Rovněž poděkovala Úřadu městysu Komárov za finanční podporu T.J. Sokol Komárov. Komárovská jednota nezajišťuje jen cvičení dětí. I dospělí mohou přijít mezi nás a udělat něco pro své zdraví. Účastníci akademie se mohli také seznámit na připravených panelech s historií a současnou činností komárovského Sokola.

-jt-

Z novobydžovského Sokola

I u nás máme předškolní děti, které rády cvičí. Cvičí ještě společně s rodiči a tuto tělocvičnou složku vede v T.J. Sokol Nový Bydžov sestra Lucie Zborníková (1978). Nejdříve aktivně chodila cvičit se svým starším synem. Oddíl tehdy vedla sestra Zuzana Trutnovská. Po čase a bližším seznámení jí Zuzka nabídla spolupráci. Od té doby uplynulo již deset let, kdy Lucie Zborníková prošla různými kurzy, školeními a semináři. Oba synové jí už odrostli, ale ona se, dokonce profesionálně, stále věnuje maličkým dětem. Je chůvou. Práce s dětmi ji baví, naplňuje a z praxe ví, jak je hra důležitá pro další vývoj dítěte. Pod bedlivým dohledem a láskyplným povzbuzováním svých nejbližších ztrácejí rychle děti v Sokole ostyč. Skotačí, běhají, plní zadané úkoly. Přirozeně se učí soutěžit mezi sebou, také spolupracovat, pomáhat si. Naučí se spoustu písniček, básniček. Vytleskáváním a pochodováním se například učí vnímat rytmus, což jim třeba pomůže na 1. stupni ZŠ. Lucie Zborníková při svých hodinách využívá cvičební náčiní. Míče, švihadla, „opičí dráhu“ (sestava prolézaček). Mají i padák – vynikající pomůcka pro rozvoj psychomotoriky, ale nejlépe samozřejmě vede trampolína.

Pokud počasí dovolí, využívají hřiště za sokolovnou. Nezapomínají ani na tvořivost. Lucie se se svojí skupinou věnuje tématickým dílničkám. K dispozici mají klubovnu plnou hraček, která slouží nejen jako místo k vytváření velikonoční výzdoby nebo podzimních draků aj., ale také jako velmi šťastně zvolené prostředí pro nové, malé svěřence, kteří se lépe adaptují na velký prostor tělocvičny. Cvičení Lucie Zborníkové je nápadité, všichni se baví a hodina pod jejím vedením uteče jako voda. Právem jí patří velký dík.

Věrka Kubelka, Sokol Nový Bydžov

Ze cvičení dětí v Sokole Nový Bydžov

Se Sokolem do přírody i za památkami

Turistické trasy v okolí Jaroměře

■ I když zima letos jen tak nechce přenechat vládu jaru, milovníci turistiky se již připravují do přírody a plánují túry či poznávací výlety. Komise turistiky odboru všestrannosti připravila na letošek řadu zajímavých akcí, které se uskuteční od začátku května až do konce října. Další turistické akce připravují také sokolské župy a jednoty, a to nejen pro členy Sokola, ale také pro širokou veřejnost – pro milovníky pěších túr, stejně jako pro vyznavače cykloturistiky.

Okolo Jaroměře

Mezi prvními letošními turistickými akcemi je již 35. ročník pochodu Okolo Jaroměře, který v sobotu 27. dubna pořádá T.J. Sokol Jaroměř. Připraveny jsou čtyři pěší trasy dlouhé 10, 18, 35 a 50 kilometrů, tři cyklotrasy v délkách 25, 50 a 60 kilometrů a jedna sedmnáctikilometrová trasa vlakem a pěšky. Pro padesátikilometrovou trasu je start v šest hodin, pro ostatní trasy od sedmi do devíti hodin.

Pokud si ale někdo bude chtít prodloužit víkend, nabízí Jaroměř se svým okolím řadu příležitostí jak pro pěší, tak i poznávací turistiky. Pár typů jsme pro vás z nabídky města připravili.

Pokud se vám po sobotním pochodu již nebude chtít jít na nějakou delší vycházku, můžete neděli věnovat prohlídku města.

Jaroměřské náměstí ČSA, usazené v meandru řeky Labe, je nejkrásnější v podvečerním sluníčku a v pohledu od západu k východu. Obepíná jej podloubí, které poskytne návštěvníkovi chladivý stín v horkém dni a přístřeší v nečase. Domy jsou natřeny příjemně pastelovými odstíny a mezi nimi vyniká původně renesanční radnice. Zajímavý je chrám sv. Mikuláše, který stojí v místech dřívějšího hradu. Hlavní oltář vytvořil zdejší rodák M. Krupka v roce 1772, inspiroval se dílem Matyáše Bernarda Brauna, který má

s tímto krajem hodně společného. Kostel působí zepředu celkem nenápadně. Přespolnímu návštěvníkovi padne do oka spíše Zvonice. Když skrz ní projdete, dostanete se ke kostelu z boku a odtud je teprve vidět, že nejde o žádnou kapličku, ale o opravdu mohutnou a úctyhodnou stavbu. Na Zvonici upoutá i socha sv. Václava na koni, u jehož nohou klečí muž.

Milovníci baroka si v Jaroměři přijdou rozhodně na své, obzvláště obdivovatelé Matyáše Bernarda Brauna. Přímo na náměstí ČSA stojí mariánský sloup, jehož je jmenovaný sochař spoluvtvořcem. Vznikl za přispění Ř. Thényho a J. Pacáka. Braunovi je připisován i náhrobek, který vytvořil pro matku své manželky, jaroměřskou rodačku Annu Miseliusovou. Plastika představuje postavu plačící ženy v životní velikosti. Kde ji hledat? Na jaroměřské hřbitově. A pokud vám nebudou

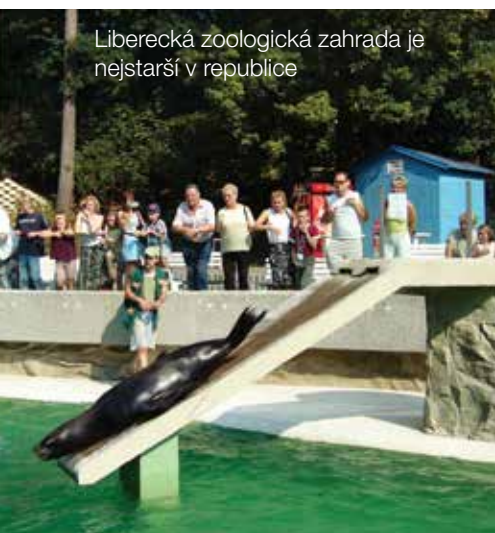
stačit tato dvě díla, můžete se vydat do nedalekého Kuksu.

Za Matyášem Braunem do Kuksu

Cesta do Kuksu není příliš náročná – po červené značce, která začíná u jaroměřského nádraží, ujdete přes Hořence, Heřmanice, Brod a Slotov asi devět kilometrů. Odměnou za vykonanou cestu bude barokní krása velkolepého areálu, který počátkem 18. století nechal hrabě von Sporck na svém panství zbudovat.

Kromě proslulých lázní, které patřily k nejslavnějším v tehdejší Evropě, vyrostl v nádherném labském údolí také klášterní Hospital, který ozdobily sochy Ctností a Neřestí z dílny mistra Matyáše Bernarda Brauna. Špitálnímu komplexu, který připomíná spíše zámek, vévodí kostel Nejsvětější Trojice, pod nímž se otevírá pochmurná Sporckova hrobka. V budově je dnes kromě jiného také Muzeum farmacie a Galerie vín F. A. Šporcka.

Sochy mistra Brauna můžete obdivovat i v Novém lese, nedaleko Kuksu. Na Sporckův popud zde byla vytvořena unikátní přírodní galerie, zvaná Braunův Betlém. Postavy svatých a poustevníků jsou tesané přímo do skal a kamenů. Komplex se nazývá podle ústředního reliéfu, který představuje Klanění pastýřů a Příchod Tří králů.

Liberecká zoologická zahrada je nejstarší v republice

Se Sokolem za kopečky a jiná putování

Vybrat si můžete také z pestré nabídky Komise turistiky odboru všestrannosti ČOS, která připravila řadu zajímavých turistických akcí, které se uskuteční od začátku května až do konce října 2013.

První z akcí, Sokolské putování Českým Středohořím – pěšky i na kole, se koná již 4. května. Následně 8. května se koná Se Sokolem za kopečky 1. – výstup na Žalý a zhruba o dva týdny později, 25. května, Se Sokolem za kopečky 2. – výstup na Ještěd. O letních prázdninách se konají čtyři turistické akce: Sokolský turistický sraz v Šumperku (6. 7.), Se Sokolem za kopečky 3. – výstup na Kralický Sněžník (17. 8.), Celostátní sokolský cyklistický sraz (22.–25. 8.) a Pochod Giacomma Casanovy (22.–25. 8.). Tradiční výstup na Blaník se pak bude konat 28. října.

Ke konci května se v rámci cyklu akcí Se Sokolem na kopečky koná 2. výstup, a to na Ještěd. V souvislosti s ním přinášíme i tip na další turistické vyžití – prohlídku města pod Ještědem, Liberce, nebo návštěvu některých dalších zajímavých míst v okolí.

Historie pod Ještědem

Liberec je pátým největším městem v republice, má téměř sto tisíc obyvatel. První zmínka o Liberci je z roku 1352, z doby postupného osidlování podhůří Jizerských hor, tedy také Liberecké kotliny. Liberec byl povýšen na město roku 1577, tehdy také získal městský znak. Nejstarší stavební památkou města jsou tzv. valdštejnské domky ve Větrné uličce. Jsou to půvabně vyhlížející hrázděné stavby ze sedmdesátých let 17. století.

Zajímavým objektem je liberecký zámek. Jeho nejstarší křídlo pochází z let 1583–1587, roku 1606 nechala Kateřina z Redernu přistavět ještě renesanční kapli. Další části zámku byly dostavěny do roku

1776. V sousedství zámku stojí pseudorenesanční budova liberecké galerie, původně vila továrníka Liebiga.

Centrem Liberce je náměstí Dr. E. Beneše. Renesanční budova, která stávala na náměstí, byla v letech 1888–1893 nahrazena novou radnicí podle plánu vídeňského stavitele Franze von Neumana. V podstatě je to zmenšená kopie radnice ve Vídni. Je to skutečně monumentální stavba, s vynikající akustikou v obřadní síni, kde se také pořádají koncerty. Snad nejkrásnější stavbou Liberce je budova muzea na Masarykově třídě, postavená podle návrhu B. Ohmana v letech 1897–1898. Stejně jako sama budova, stojí za vidění i vlastní muzeum se svými sbírkami.

Jen kousek od radnice na Sokolovském náměstí najdete trojlodní arciděkanství kostel Sv. Antonína. Stojí na místě staršího dřevěného kostela a svou pseudogotickou podobu dostal v 80.–90. letech 19. století. Za zmínku stojí i barokní kostel Sv. Kříže na nedalekém Malém náměstí. Kostelů je ve městě, samozřejmě, více. Rozhodně nejpůvabnější je odsvěcený kostelík nad Ruprechticemi s křížovou cestou a nádherným rozhledem. Zájem návštěvníků města přitahuje i botanická a zoologická zahrada, která je nejstarší zoologickou zahradou v České republice.

Liberec je jedním z výchozích míst do oblasti Jizerských hor (pravidelné spojení autobusem do Bedřichova). Z nedalekých míst stojí za návštěvu především zámek Sychrov s krásným parkem, kde pobýval Antonín Dvořák, zámek Frýdlant a dále poutní míst Hejnice či nedaleké lázně Libverda. Ale to je již téma na jiné povídky v turistických tipech časopisu Sokol.

Zpracováno s využitím <http://www.josefov-jaromer.cz/> a článku sestry Jariny Žitné v časopisu Sokol 2/2008

Tyršův dům v rytmu disko

Velká tělocvična Tyršova domu v Praze patřila v březnu příznivcům diskotékových tanců 80. let, kteří se zde v poměrně krátké době – od loňského listopadu – setkali již podruhé. Akci nazvanou „Setkání příznivců diskotékových tanců 80. let“ pro ně pořádaly komise aerobiku a rytmické gymnastiky odboru všestrannosti ČOS. Celkem na šedesát nadšenců si připomnělo dobu, kdy se u nás začínaly organizovat tzv. řízené diskotéky a na tehdejší hudební hity se tančily diskotance, které se vyučovaly ve speciálních tanečních kursech nazvaných „Tančíme v texaskách“. V neděli 10. března tedy Tyršovým domem zněly hity skupin

Boney M, Ottawan, Eruption a dalších. Nejen pamětníci, ale také mladší zájemci o kultivovaný pohyb si znovu zopakovali tance Bustop, Cleveland, Witold, Fon Tran, Labo, Kung Fu, Rogallo, Horečku sobotní noci a ještě několik dalších. Každý účastník obdržel stručný popis tanců. Program zpestřilo exhibiční vystoupení ukázek sportovního aerobiku a pódiové skladby.

Šestihodinový taneční maratón byl zakončen dnes již oblíbeným blokem Pet Rytmic. Účastníci akce se rozcházelí jen neradi a s přáním podobnou akci brzy zopakovat.

Jarek Kučera, místonáčeľník ČOS, lektor a vedoucí akce

Na tábor se švýcarskými sokoly

Tradice letních táborů mládeže župy Švýcarské je dlouhá. Tábory pro děti a mládež, pak tábory pro pamětníky, pro pamětníky a jejich děti, nyní jsou to opět tábory sokolské mládeže. Tábor byl dosud vždy úspěšný, proto i v letošním roce připravuje župa Švýcarská letní tábor sokolské mládeže, a to na známém místě, kde se tábory konaly i v předchozích letech – v Bürserbergu, v rakouské spolkové zemi Vorarlberg (což je vlastně ze Švýcarska coby kamenem dohodil).

Letos se bude tábor konat uprostřed léta – od 31. července do 8. srpna a dětem poskytne střechnu nad hlavou chata Alpila. Dospělí se mohou ubytovat v Alpilě jen pokud bude v chatě místo, jinak ve stanu u chaty, stejně jako vedoucí, anebo mají možnost objednat si v hotelu Burtschahof ubytování se snídaní, případně i s polopenzí. „Program tábora je především sportovní a od ranní rozčvičky až po večerní táborák se program bude podobat programu všech letních táborů mládeže. Loňská táborová hra se všem velice líbila, a já vím, že vedoucí mají už nyní nové nápady na zpestření každodenního sportování,“ říká k přípravám letošního tábora jeho vedoucí sestra Beatrice Jordanová.

Je již také tradicí, že účast na tomto táboře je také odměnou pro děti, které jsou úspěšné v přeboru všestrannosti. Také letos odbor všestrannosti ČOS přispívá dvěma vítězným družstvům z Přeboru ČOS 2013 v sokolské všestrannosti mladšího žactva (které se uskuteční začátkem června v Brně). Kontakt: E-mail: beatrice.jordan@hispeed.ch

Juniorčky nakročily do první ligy

K tomu, aby volejbalistky Sokola Česká Třebová II hrály v příští sezóně první ligu juniorek, jim zbývá poslední krok: uspět v kvalifikaci. Účast v ní si vybojovaly v neděli 10. března, kdy nastoupily k nejdůležitějšímu dvojutkáni sezóny a přivítaly na domácím hřišti družstvo Slovanu Moravská Třebová. Důležitost zápasů dokazoval fakt, že obě družstva se mohla stát přeborníkem kraje a získat možnost hrát již zmíněnou kvalifikaci.

Již před tímto zápasem byla na družstvu České Třebové vidět odhodlanost poprat se o celkové vítězství v krajském přeboru. Zodpovědný přístup všech hráček k rozsvícení před zápasem rozehnal i poslední zbytky nervozity a na hráčkách bylo vidět, že se na přímý boj o přeborníka kraje vysloveně těší. První zápas se stal jednostrannou záležitostí sokolského družstva, které ho vyhrálo 3:0. K jistotě krajského titulu potřebovaly českotřebovské juniorčky uhrát ve druhém zápase alespoň dva sety. I tento zápas se juniorkám Sokola Česká Třebová II vydařil a vyhrály ho rovněž 3:0.

Hodnotit vynikající výkon sokolského družstva a vyzdvihovat v tuto chvíli některou hráčku je velice těžké. Přesvědčily se, že pokud vloží do hry spolu s uměním i srdce a bojovnost, jsou schopny odehrát i míče, po kterých se donedávna pouze dívaly. Obrannou herní činnost, její organizaci a příjem soupeřova podání zvládlo na výbornou libero Sýkorová, která se na tomto postu lepší každým odehraným utkáním. Stejně jako po celou sezonu si s nahrávkou na jedničku poradila Dvořáková, kterou podpořila výborným servisem i hrou v poli, kde dokázala zachránit i zdánlivě ztracené míče. Obě blokařky dokázaly zablokovat velké množství útoků soupeře, Kopečná k tomu přidala i vysoké procento úspěšných útoků, hlavně v rozhodujících momentech. Na

druhém blokařce Horáčkové byla vidět mírná indispozice, způsobená zraněním zad, ale i ona odvedla nadprůměrný výkon, tak jako po celou sezónu, přidala důležité body chytrou hrou v útoku, doplněnou výborným podáním. Do ideální hrací pohody se po zdravotních problémech v průběhu sezony dostala Voclová, která si dokázala poradit s bloky soupeře a střídala technické údery s razancí. Na druhém smečařském postu pří-

jemně překvapila českotřebovská nejmladší hráčka Veselá svou nebojácností v útoku, kterou podpořila i obrannou hrou a zvládnutým příjmem. Na postu univerzální hráčky nastoupila Pecháčková a přidala se svým výborným výkonem k celému družstvu. Opět pochvala za servis a hru v poli, kde dokázala posbírat i těžké míče. Do hry zasáhla i střídající Turková, která zapadla do výkonu celého družstva a několika dobrými zákroky družstvo podržela. Pokud děvčata zopakují tento výkon

i v kvalifikaci, potom se v další sezoně může Česká Třebová těšit na I. ligu juniorek, kterou velká většina může hrát ještě minimálně následující dva roky.

Za Českou Třebovou hrály: Klára Dvořáková, Linda Horáčková, Kristýna Kopečná, Radka Voclová, Michaela Sýkorová, Natálie Pecháčková, Anna Veselá, Kristýna Turková.

Trenér:
Martin Knížek

Jaroměřský kros 2013

První přespolní běh sezóny 2013 pořádá T.J. Sokol Jaroměř. Již tradičně se bude konat v areálu pevnosti Jaroměř-Josefov, a to v sobotu 13. dubna od 9.00 hodin.

V letošním roce je závod zařazen do běžeckého poháru Iscarex, je přeborem Královéhradeckého kraje v přespolním běhu pro rok 2013 a navíc je i přeborem České republiky ČOS (Česká obec sokolská). Závod se pečlivě připravuje již od podzimu roku 2012 a pro startující jsou připravené všechny věkové kategorie – od těch předškolních až po seniory. Ve spolupráci s keramickou dílnou Střední školy řemeslné v Jaroměři jsou připravené pro první tři závodníky v každé kategorii keramické originální poháry a další hodnotné ceny.

Novinkou závodu je Lidový běh, kde si může zaběhat pro zdraví a zábavu opravdu kdokoli. Na programu je rovněž vložený běh handicapovaných sportovců. Další letošní novinkou je možnost stáhnout si GPS trasy závodu do mobilních aplikací a zaběhat si tak tréninkově trasu závodu již nyní.

<http://www.facebook.com/JaromerskyKros?fref=ts>

Na slavné londýnské památky dopadalo ostré srpnové sluníčko a v britské metropoli se trousily desetitisíce turistů. Mezi nimi byli i vršovičtí judisté Jaromír Ježek a Jaromír Musil se svým trenérem Zdeňkem Kasíkem. Ti však na Tower Bridge či Big Ben neměli ani pomyšlení. Čekal je vrchol kariéry – XXX. olympijské hry.

Postarali se tím o největší úspěch v historii vršovického juda, které ještě nikdy nemělo na olympiádě dva zástupce. Vždyť tvořili dvě třetiny české judistické reprezentace v Londýně!

„Olympiáda je vrchol pro každého sportovce a já nejsem výjimkou. I když jsem v Londýně díru do světa neudělal, byl to pro mě velký zážitek a motivace do budoucna,“ vzpomíná Jaromír Musil na nedávné zážitky. A jeho parťák Ježek, jenž startoval už v Pekingu v roce 2008 a tentokrát obsadil výbornou devátou příčku, dodává: „Když jsem byl menší, nikdy mě nenapadlo, že bych se mohl dostat tak vysoko. Ale v posledních letech je olympiáda to, proč tak tvrdě trénuju.“

Úspěch vršovického juda podtrhuje to, že Ježek i Musil patří k odchovancům klubu. Ve stařícké sokolovně nad stadionem fotbalové Bohemky trénují od žákovských let. V tom je kouzlo Sokola Vršovice. Je to skromný „rodinný“ oddíl s bohatou historií. Malí kluci a holky nejsou pod tlakem, že musí mít okamžitě výsledky. Důležité je, že je sport baví. A když se později dostaví úspěchy? Jenom dobře.

Vršovické judo slaví 75. narozeniny

Letos to bude pětasedmdesát let od chvíle, kdy Miloš Kapoun se svými kamarády založil v Sokole Praha-Vršovice oddíl, který úspěšně funguje dodnes.

Počáteční nadšení, entuziasmus, velkolepé plány... To vše podpořil příchod Miloše Tůmy, jedné z největších postav československého

Olympionik Jaromír Ježek se podepisuje nejmladším vršovickým judistům

Tajemství úspěchů vršovických judistů

juda. Těch přídomků, co držitel sedmého danu (stupeň mistrovské vyspělosti) dostal! Mistr, trenér, předseda, propagátor, ale také kamarád, otec či dědek. „Miloš Tůma je nejslavnější člen, našeho oddílu,“ říká bez váhání současný předseda klubu Jaroslav Banzel.

Úspěšné období pokračovalo i pod vedením trenéra a funkcionáře Zdeňka Pěničky, které však jeho odchodem v roce 1978 skončilo. Vršovice pak hledaly novou tvář. Osmdesátá léta tak byla tvrdou zkouškou, kterou se podařilo pře-

konat jen nadšením, pracovitostí, kamarádstvím a soudržností. Toto období reprezentují například Karel Mráček, Břetislav Tomáš, Tomáš Uč, Jindřich Zelený, bratři Jaroslav a Miroslav Vackové, Václav Mikát, Josef Jarolím, Karel Vrchota, Josef Hruška a mnoho dalších.

Základ současných úspěchů tkví v devadesátých letech, kdy se ve Vršovcích vytvořila základna pro mladé talenty výkonnostního a vrcholového sportu v čele s Dagmar Potužákovou-Banzelovou, Milanem Hávou a Tomášem Ucem.

Díky tomu se podařil posun k absolutní české špičce, který nastal v posledních letech. Vždyť Vršovice pravidelně přivázejí medaile z mistrovství České republiky a úspěchů dosáhly i na mezinárodním poli. Dvojnásobná účast na olympijských hrách je toho důkazem.

Blyštivá přítomnost

Zásluhu na tom má trenérská parta kolem Dagmar Banzelové a Renaty Bláhové, které si současnou generaci vypíplaly a předaly trenérovi Zdeňku Kasíkovi, nositeli 6. danu. Trojici úspěšných trenérů doplňují Pavlína Neužilová, její sestra Monika, Tereza Patočková, Jaromír i Karel Musilové, Miloslav Matoušek... Všichni bývalí či současní úspěšní závodníci. A na to všechno z pozice předsedy dohlíží Jaroslav Banzel, jenž klubu šéfuje už od roku 2000. Od té doby Český svaz judo čtyřikrát vyhlásil Sokol Vršovice nejúspěšnějším klubem České republiky, naposledy za loňský rok.

„Vždycky, když takového úspěchu dosáhneme, si uvědomím, jakou sílu tenhle klub má. Není to totiž zásluha jenom závodníků. Velký podíl na tom mají trenéři, rodiče, kamarádi. Bez nich by Sokol Vršovice nemohl fungovat,“ přiznává Banzel.

Příkladem vysoké výkonnosti podpořené nefalšovaným kamarádstvím jsou týmové soutěže, kdy se

nikdo nepere jen za sebe, nýbrž za klub. Tým žen za posledních dvacet let získal deset mistrovských titulů – žádné jiné mužstvo není úspěšnější. A úspěšný je také tým mužů sestavený z vlastních odchovanců. A to přesto, že bojuje s konkurencí klubů, které si můžou dovolit skoupit nejlepší závodníky z Česka i sousedních zemí.

Po sestupu z extraligy v roce 1999 nastalo období, kdy silná parta musela teprve dorůst. A tak v prvních letech jedenadvacátého století dostávali šanci nadějní junioři, kteří v roce 2005 senzačně vybojovali návrat mezi elitu.

A v roce 2010 nastal historický okamžik. Silná parta – Zava, Dvořka, Štěpán, Jéza, Kája a Jára Musilové, Skalič, Pintič, Žáček a další – vedená trenérem Kasíkem získala v extralize stříbrné medaile. Poprvé ve vršovické historii.

„Je to ohromný úspěch. Nejenom kluků z týmu, ale úplně všech z Vršovic, protože na téhle medaili se podílelo strašně moc lidí. Všem moc děkuju,“ říkal tehdy Kasík dojatě. O rok později mužstvo úspěch zapakovalo.

Péče o mládež a nadšení veteráni

A jsme zpátky u výchovy dětí a mládeže. Právě proto, že za Vršovice startují především odchovanci, všichni by se za klub rozkrájeli.

„Nevyrůstat ve Vršovicích, tak se nikdy nedostanu tam, kde jsem teď. Klub má totiž s péčí o mládež bohaté zkušenosti, což dokládají výsledky a počet reprezentantů a medailistů z mistrovství republiky,“ tvrdí Jaromír Ježek.

Vršovice mají nejenom šikovnou mládež a výborné výsledky mezi dospělými a juniory. Právě tady v roce 2003 vzniklo hnutí veteránů, kteří se chtějí pravidelně scházet a občas potrénovat.

Ale pozor! Nejde jen o zábavu. Veteráni často startují na mezinárodních turnajích, odkud přivázejí velké úspěchy. O ten vůbec první se postaral současný předseda klubu Banzel, jenž v roce 2004 získal na mistrovství světa třetí místo. A mnoho dalších na něj navázalo. Tak vypadá tajemství úspěšné vršovické rodiny.

Martin Šedivý

Etapy vršovického juda

- 1) Etapa počátečního nadšení a založení oddílu judo (1938) ve Vršovicích včele s Milošem Kapounem a jeho kamarády, které počítáme až do roku 1949.
- 2) Etapa mistra, závodníka, trenéra, propagátora, ale také kamaráda, otce, „dědka“ Miloše Tůmy.
- 3) Etapa úspěšného trenéra, rozhodčího a velkého funkcionáře Zdeňka Pěničky – do jeho odchodu v roce 1978.
- 4) Etapa těžké zkoušky a hledání nové tváře oddílu, založené na nadšení, pracovitosti, kamarádství, soudržnosti a sportovní partě. Pilířem oddílu byli K. Mráček, T.

Uc, J. Zelený, V. Mikát, B. Tomáš, bratři Vackové, J. Hruška, K. Vrchota, J. Jarolím.

- 5) Etapa vzniku judo-základny ve vršovickém oddíle pro mladé talenty výkonnostního a vrcholového juda včele s D. Potužákovou-Banzelovou, M. Hávou, T. Ucem a dalšími.
- 6) Etapa od talentů k absolutní špičce v ČR, úspěchy na MEJ, ME a účast na OH. Trenérská parta D. Banzelová, R. Bláhová, Z. Kasík, M. Matoušek, R. Jelínek pod vedením předsedy J. Banzela. Nástup mladé trenérské generace – P. Neužilová, A. Šalová a J. Musil. ☺

„Ještě nepatřím do starého železa,“

říká nevidomý horský cyklista Josef Wolf

Josef Wolf
v černých
brýlích

Hokej, fotbal, lyžování, stolní tenis a hlavně volejbal – to byly nejoblíbenější sporty Josefa Wolfa z Žirče u Dvora Králové nad Labem do jeho 25 let. Při nešťastném úrazu však tehdy přišel o zrak. Několik roků mu orientaci umožňovaly alespoň jeho zbytky, v posledních sedmi letech se ale Josefův svět zahalil už do naprosté tmy.

Po úrazu skončil i s veškerým sportem. „Jako kluk jsem chodil do Sokola v rodném Nemojově, do Žirče jsem se přišel. Tady jsem se ale kvůli svému postižení do sportování po dlouhá léta nezapojoval,“ říká Josef Wolf. Obrat v jeho životě nastal poté, co se do rodiny přišel nadšený vyznavač horských kol Michal Komár. „Michal je velký hecír, a tak ho jednou v roce 2009 u piva napadlo, že bych mohl jezdit na tandemu s ním. Od myšlenky k činu pak byl jen kousek – nelenil a hned další víkend odjel vypůjčit tandemové kolo a začali jsme trénovat. Nejdřív jsme se učili jezdit po rovině, což nebylo v začátcích vůbec lehké. Ačkoliv mi kolo ani v mládí nikdy nic neříkalo, chytlo mě to tak, že jsme najezdili prvních 100 km,“ vzpomíná na nelehké začátky po 25 letech bez sportu nevidomý cyklista. Půjčené kolo tehdy vrátili a hned si u Zdeňka Ševců v Polici nad Metují nechali postavit kolo vlastní.

Handicap 2012 opět pro T.J. Sokol Žireč

Výsledky Českého poháru handicapovaných v horské cyklistice byly vyhlášeny v pátek 23. listopadu 2012 v pražském Centru pohybové medicíny. Mezi nejlepšími handicapovanými cyklisty a řadou významných hostů nechyběli ani sokolové z župy Podkrkonošské-Jiráskovy. V kategorii tandem s nevidomým obhájil loňské prvenství Josef Wolf s vodičem Michalem Komárem z T.J. Sokol Žireč před dvojicí Marek Moflar – Jiří Chyba z Prahy a Ivo Budil – Petr Müller rovněž z Prahy. Po 2. místě na mistrovství republiky ve Znojmě je to další úspěch žirečského handicapovaného bika.

Když už dvojice zvládla bravurně jízdu po rovinách, troufli si i na horskou cyklistiku. Poprvé startovali na Podkrkonošském maratónu v Lázních Běláhrad. Prudké a krkolomné sjezdy se staly pro Josefa tím správným adrenalinem, a tak se se svým vodičem vypravil i na závod nazvaný „Sudety“ do skalního města v Adršpachu. „Tady

jsme se poprvé setkali s organizací Černí koně, která se zabývá horskou cyklistikou handicapovaných sportovců. Připojili jsme se k nim a tím máme zajištěné zázemí v jejich stanu před startem a po závodech, asistují nám na trati a navíc nemusíme platit poměrně vysoké startovné,“ komentuje Josef výhody této spolupráce. Jen v loňském roce absolvovali sedm závodů, letos by se rádi zúčastnili také podniků na Slovensku a v Německu. Vše můžou absolvovat díky sponzoringu Michalovy firmy, vstřícnosti mechanika Zdeňka Ševců a dalších příležitostných sponzorů, mezi které Josef počítá i svou manželku. Převrava tandemového kola totiž přináší mnohé komplikace – do vlaku jej nevezmou, na střechu auta se nevejde, a tak nezbyvá než jej přepravovat ve velkých autech nebo na speciálním vozíku za autem.

Zajímavého sportovce si hned po prvních úspěších všimli aktivní sokolové v Žirči a Láďa Hlava jej zapojil do sokolské práce. „Všude samozřejmě startujeme za Sokol Žireč a navíc díky počítači s hlasovým výstupem můžu psát články na náš sokolský web, kde si přečtete všechno o našich úspěších. I když jsem dlouhou dobu nesportoval, díky horské cyklistice jsem si dokázal, že ještě nepatřím do starého železa. Byl bych rád, aby se přihlásili i další nevidomí sportovci a zkusili si, jaké to je řídit se z kopce s hlavou dolů. Černí koně půjčí zájemcům tandemové kolo nebo třeba sportovní vozík na zkoušku i lidem s jiným druhem postižení,“ dodává Josef Wolf, který za svou odvahu sbírá i zasloužená ocenění a před jehož nadšením nezbyvá než smeknout.

Další informací naleznete na www.sokolzirec.eu, www.cernikonem.cz

Helena Rezková

Sokolské loutkářské jaro

■ Loutkové divadlo má v Sokole tradici, která úspěšně pokračuje a rozvíjí se i v současnosti. V sokolských jednotách působí přes čtyři desítky loutkářských souborů, které více či méně pravidelně hrají ve svých mateřských sokolovnách či jezdí hrát menším dětem do mateřských či základních škol. Mezi sokolskými loutkářskými ochotníky jsou i zdatní organizátoři, kteří připravují loutkářské přehlídky či vzdělávací akce, tzv. loutkářské školičky či dílny. Mezi takovéto soubory patří dva soubory – Frydolín v Sokole Praha-Hostivař a Přerovský Kašpárek v Sokole Přerov, díky nimž lze pravidelně hovořit o sokolském loutkářském jaru.

Oba tyto soubory pravidelně pořádají přehlídky amatérského loutkového divadla. V Sokole Hostivař je to každoročně přehlídka středočeských loutkářských souborů Pražský Tajtrlík, Sokol Přerov pak pořádá dvě přehlídky, které se střídají – jeden rok to jsou Loutkářské letnice, druhý rok Přerovský Kašpárek, který bývá národní přehlídkou sokolských loutkářských souborů.

Pražský Tajtrlík již podeváté

Sokolské loutkářské jaro zahájila v prvním jarním víkendu – 23. a 24. března – přehlídka Pražský Tajtrlík. Jednalo se již o její devátý ročník, a tak lze nesporně hovořit o hezké tradici, která v hostivařském Sokole vznikla.

Letošní ročník byl velmi silně zastoupen – na přehlídce bylo odehráno jedenáct představení, z toho tři z nich předvedla sokolská divadélka – Frydolín, Bubeníček a Pražský sokolíček. Jednalo se především o představení pro věkovou kategorii okolo osmi let a výše. Dvě před-

stavení byla inspirována předlohami starých loutkářů a najdeme je ve svazku Her Matěje Kopeckého, a to Don Šajn a Krásná Desperanda (v originále Dišperanda).

Mezi soubory, které na Pražském Tajtrlíku vystupovali, poznávali diváci „staré známé“ – tedy soubory, které se této přehlídce zúčastňují pravidelně, ale také mohli zhlédnout vystoupení těch, kteří jsou na této přehlídce spíše nováčky. Letošního Pražského Tajtrlíka se zúčastnily soubory Pražský Sokolíček, ZUŠ Hostivař, Kompost, ZUŠ Štítného, Tate Iyumni, LD Bubeníček, Oklikou, Na holou, Refektář, Divadéko máma a táta a samozřejmě domácí soubor Frydolín.

Všechna představení byla poskládána do pěti bloků, po který následovala setkání s porotou (rozborový blok).

Porotci Luděk Richter, Irena Marečková a Vladimír Tausinger na nich společně s loutkoherci rozebírali jednotlivé hry, poskytovali rady a doporučení a na závěr přehlídky, při jejím slavnostním zakončení, vyhlásili nominace a doporučení na 62. Loutkářskou Chrudim. A předávali společně s organizátory přehlídky putovní cenu Pražský Tajtrlík a ceny jednotlivým představením a účinkujícím.

Pozvánka do Přerova

Po loňských Loutkářských letnicích se letos bude v Přerově konat Přerovský Kašpárek, který je 6. sokolskou celostátní přehlídkou loutkového divadla, která se uskuteční o víkendu 12.–13. května. Samotná přehlídka bude mít již v pátek 11. května svoji předehru – přerovští loutkáři připravují pro školy, školy, jednotlivce, profesionály i amatérské příznivce loutkového divadla mini-výstavku s popisem výroby loutek, loutkářské minidílničky a prohlídku prostor loutkového divadla.

Samotné slavnostní zahájení přehlídky je pak naplánováno na sobotu 12. května na 9.30 hod. za účasti zástupců statutárního města Přerova, Olomouckého kraje, vzdělávacího odboru ČOS, SČDO-SAL, NIPOS ARTAMA, sponzorů, příznivců a mediálních partnerů. V současnosti jsou na přehlídku přihlášena loutková divadla Přerovský Kašpárek, Kašpárkova říše (Olomouc), Srdíčko (Vysoké Mýto), Bubeníček (Sokol Praha Královské Vinohrady), Jiskra (Praha-Kobylisy), Kacafírek (Chrudim), Povidlo (Otrokovice).

I v Přerově budou vše bedlivě sledovat odborníci v porotě, kteří budou hodnotit, radit a také vybírat na celostátní přehlídku loutkového divadla v Chrudimi. ☺

Česká obc sokolská (ČOS) i Folklorní sdružení České republiky (FoS ČR) jsou občanská sdružení. Pomineme-li skutečnost, že sokolové se pyšní tradicí dlouhou již sto padesát a jeden rok, a folkloristé pouze historií „krátkou“ dvacet tři roky, mají obě organizace mnoho společného.

Podle slov předsedy FoS ČR Zdeňka Pšenici „základní filozofii České obce sokolské je zvyšovat tělesnou zdatnost svých členů a vést je k čestnému jednání v životě soukromém i veřejném, k národnosti, rasové a náboženské snášenlivosti, k demokracii a humanismu, k lásce k rodné zemi a úctě k duchovnímu dědictví našeho národa. Proto se od samého začátku k sokolům hlásily české národopisné spolky, v jejichž řadách bylo mnoho folkloristů i kompletní folklorní soubory. Je zbytečné zdůrazňovat, že tato realita našla svůj logický odraz i v letech po roce 1990, kdy

Zdeněk Pšenica: Sokolské a folklorní hnutí mají mnoho společného

vzniklo Folklorní sdružení ČR a kdy jeho členské soubory jsou současně i členy ČOS.”

Jak dále zdůraznil Zdeněk Pšenica, „minulým režimům nevadila sportovní aktivita lidí, vadila jim celá filozofie sokolského i folklorního

hnutí. U Sokola vadily jeho demokratické principy, péče o všestranný rozvoj člověka – fyzický i duševní, a samozřejmě jim vadilo vlastenectví a výchova k vlastenectví. U folkloristů zase jejich zaměření na kulturu lidu a lidové tradice jako nezastupitelný zdroj národní identity Čechů, Moravanů a Slezanů. Ať to byly vlády ‘černých’ uniforem nacionálních socialistů nebo ‘rudých košil’ proletářských internacionalistů, ani jedna z nich nestála o ty, kteří se hlásili k ideálům antické kalokagathie. Tedy k výchově osobnosti tělesně zdatné, duševně a sociálně vyspělé, připravené čestnému jednání v životě soukromém i veřejném, k národnosti, rasové

a náboženské snášenlivosti, k demokracii a humanismu, k osobní skromnosti a ukázněnosti, k lásce k rodné zemi a úctě k duchovnímu dědictví našeho národa."

Co se týká vzájemné spolupráce obou sdružení, Zdeněk Pšenica se netají názorem, že má rok od roku vzestupnou tendenci. „Myslím, že jedním z vrcholů byl loňský rok – rok 150. výročí České obce sokolské a XV. všesokolského sletu. Jednoznačným potvrzením této skutečnosti je i účast nejvyšších představitelů ČOS na podzimním jednání Výboru pro vzdělání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu Parlamentu ČR, který se zabýval problematikou folklorních slavností a festivalů v gesci FoS ČR. Starostka ČOS Hana Moučková, vzdělavatel ČOS Zdeněk Mička, za asistence předsedy kulturní komise vzdělavatelského odboru ČOS Zdeňka Bartůňka a jednatelky vzdělavatelského odboru ČOS Květoslavy Volkové, předali Pamětní list za účast na XV. všesokolském sletu a obrazovou publikaci k výročí Sokola vedoucím vybraných folklorních souborů Hlubinka, Ostravička, Valašský vojvoda, Prahlubina, Odra, Vsacan, Lipta, Radhošť, Sedmikvítek a Bača. Kromě oceněných souborů starostka vyzdvihla i práci autorů folklorní sletové skladby Anny Buroňové, Heleny Skálové a Miroslava Ekarta a pamětní minci, vydanou ČNB ke 150. výročí ČOS, ocenila FoS ČR za jeho ohromnou podporu při všech akcích k jubileu Sokola."

Jak dále Zdeněk Pšenica připomenul, po folklorních sletových skladbách Rozkvetlá louka v roce 2000 a Tance domova v roce 2006 byla Radostná země v roce 2012 kolektivním „dílem“ 31 folklorních souborů Moravskoslezského a Zlínského kraje s doplněním Valašského sboru portášského. Návky probíhaly ve Vsetíně, Frenštátě p.R., Ostravě a generálka proběhla na krajském sletu v Opavě a na župním sletu ve Vsetíně. A vlast-

ní vystoupení se konalo s velkým úspěchem v rámci II. sletového programu na stadionu Synot Tip Aréna v Praze 6. července 2012. K finančnímu zajištění a rozsáhlé propagaci v časopise FOLKLOR napomohlo vedení FoS ČR. To získalo pro folklorní soubory finanční pod-

Zdeněk Pšenica, předseda FoS ČR

Starostka ČOS sestra Hana Moučková předává v Senátu předsedovi FoS ČR Zdeňku Pšenicovi pamětní minci vydanou ČNB ke 150. výročí Sokola

poru Moravskoslezského a Zlínského kraje, jakož i některých měst a obcí za účinné podpory a pomoci starostky ČOS Hany Moučkové. Účast souborů také výrazně podpořila i Česká obec sokolská, vzdělavatelství odbor.

Na druhé straně – konstatuje Zdeněk Pšenica – spolupráce obou sdružení XV. všesokolským sletem nekončí. Její přínos sdružení vyhodnotilo jednak na říjnové schůzi výboru FoS ČR a následně na lis-

topadové valné hromadě FoS ČR. Přijaté dokumenty potvrdily, že cesta spolupráce sdružení s dalšími partnery, zejména s ČOS, je vskutku dobrou a prospěšnou cestou při zachování a rozvíjení lidových tradic a jejich předávání novým pokolením. Folklorní sdružení ČR během více než dvacetileté existence „vypělo“ a díky dobrovolné činnosti desítek stovek vedoucích folklorních souborů, festivalů a slavností, i práce tisíců 'bezejmenných' příznivců tradiční lidové kultury mnohdy hraničící se sebeobětováním, je dnes tím, čím je:

- plně funkčním a spolehlivě fungujícím občanským sdružením v oblasti uchování lidových tradic a jejich dalšího rozvoje a předávání mladým generacím;
- seriózní organizací uznanou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR pro oblast práce s dětmi a mládeží;
- respektovaným reprezentantem více než čtrnáctitisícové členské základny, hájícím její zájmy v oblasti lidové kultury, včetně příznivců i dalších zájemců o hudebně-pěvecký a taneční odkaz minulých generací;
- důstojným partnerem orgánů státní správy a veřejné samosprávy i odborných institucí a jejich vybraných pracovišť při zajišťování a rozvíjení vzájemného dialogu se specifickou částí občanské společnosti, která v duchu odkazu předchozích generací usiluje o zachování fundamentu lidové kultury, z něž vyrůstají kořeny národní identity lidu žijícího v zemi uprostřed Evropy."

„Podle mého názoru,“ zdůrazňuje Zdeněk Pšenica na závěr, „k naplnění výše uvedených charakteristik našeho sdružení přispěla výrazně i dělná, vstřícná spolupráce zejména se současným vedením České obce sokolské, její starostkou H. Moučkovou, celým sborem vzdělavatelů i s tisíci 'bezejmenných' sokolů v městech a obcích Čech, Moravy a Slezska."

Připravil: (kjk)

Procházka první - půdy

Kouty
a koutečky
Tyršova
domu

■ Letos uplyne devadesát let od chvíle, kdy byly položeny základní kameny Tyršova domu, čímž byla oficiálně zahájena rekonstrukce Michnova paláce, přilehlých budov a stavba nových objektů, především budova tělocvičny T1. Procházejte se tedy s námi po těchto historických budovách, které naši sokolští předkové ze svých prostředků pozvedli z ruin a vybudovali tak důstojné sídlo Československé (nyní České) obce sokolské.

Bludiště. Vždy se tu pohybuji s úctou k tomu, co je pode mnou. K tomu, co se tu stalo, mohlo stát a nestalo, i z toho, co se tu ještě stát může. Bývá tu ticho. Hlavní ulice zůstala někde hluboko dole. Čas se trochu pozastavil, nespěchá a vlastní myšlenky mohou namíchat neuvěřitelný koktejl složený z domněnek, představ, polopравd i skutečností. Mohutné železobetonové konstrukce nad rytířským sálem (aulou) Michnova paláce působí monumentálně. Otvorem uprostřed podlahy byl kdysi slyšet ryk šermířských klání, možná i křik vítězný nebo bolestný. Pojdte chvíli naslouchat se mnou.

Reálné jsou téměř neslyšné kroky krásné kuny i její smysl pro nikdy nekončící nepořádek. Rámus rorýsů, kteří tu žijí každé léto, někdy od začátku května až do poloviny srpna. Přiletí až z Afriky, vyvedou tu mladé, naučí je v blízkosti Tyršova domu létat a naplní křikem celou Malou Stranu. V srpnu se jim začne stýskat, a tak se rozhodnou, letenku k tomu nepotřebují, a vrátí se domů do tepla. Malá Strana jen smutně vzpomíná na jejich veselý křik.

Letecké dny netopýrů kolem sochy Miroslava Tyrše se už bohužel nekonají. Byly nádherné. Díky opravě oken na půdách nemají netopýři kde bydlet. Odstěhovali se, létají někde jinde, ale i tam dělají spoustu radosti v prvních teplých podve-

čerech končícího jara a začínajícího léta.

Strop nad rytířským sálem se propadl na začátku dvacátého století. Některé z dřevěných trámů, které tuto katastrofu přežily, však nepamatují jen začátek dvacátého století. Byly tu daleko dříve. Ty nejpozději použité při stavbě Michnova paláce jsou z roku 1831. Jsou starší než Sokol. Další byly použity již v roce 1770. Jeden jediný, který byl zatím nalezen, je již z roku 1635. Smrk, počet letokruhů 49. Narodil se v roce 1584, možná ve stejném roce jako Pavel Michna z Vacínova, u něhož přesný rok narození neznáme (nejčastěji se uvádí rok 1589). Smýcen (poražen) byl na jaře až v létě roku 1635. Tři roky poté, co Pavel Michna 26. srpna 1632 při vojenském tažení, za urputných bolestí způsobených úplavicí, zemřel, krytý jen plachtou vojenského stanu.

Stavba těchto krovů nad Michnovým palácem je zachycena i na vedutě českého grafika Václava Hollara někdy kolem roku 1636 (pohledy na Prahu), v době, kdy pánem Michnova paláce je již syn Pavla Michny Václav. Možná, že právě on přišel s nápadem Michnův palác přestavět do jeho dnešní podoby.

Mohutné, staletí přetrvávající trámy, které mohla s úspěchem využít i Československá obec sokolská po zakoupení Michnova paláce v roce 1921, vypovídají o jejich pevnosti zaručující ochranu všech, kteří pod nimi žili a žijí dodnes.

Co zbývá. Snad jenom popřát všem, kteří Michnův palác, nedílnou součást Tyršova domu, navštíví, příjemný pobyt i v jeho chodbách. Milá setkání s lidmi, kteří vědí o České obci sokolské a její činnosti úplně vše, dovedou naslouchat a rádi poradí. O existenci pevných a ochraňujících trámů vědět nemusí.

Zdeněk Bartůněk

Michnův palác
před rokem
1923 – před
rekonstrukcí

Sokolovny jsou chloubou mnoha sokolských tělocvičných jednot. Zajímavý článek o nich přinesl IN magazín HN pod titulkem Jak se cvičilo mezi okny a sloupy a pod titulkem „Proč jsou sokolovny pěkné? Odpověď je prostá. Navrženy byly pro cvičení prostná“ ho následně publikoval server IHNED.cz. Se svolením vydavatele článek přetiskujeme:

Proč jsou sokolovny obvykle pěkné? Odpověď je prostá. Navrženy byly pro cvičení prostná. Proto si architekti mohli s každou hrát. Jen nad vchodem nesměl chybět sokolí dráp. Sokolovny skutečně nejsou sportovní haly a díky tomu je každá jiná. Ve druhé polovině devatenáctého století, kdy se začaly stavět, nebyla poptávka po zimním fotbalu nebo košíkové, pěkně v suchu a teple. S míčem se hrálo venku, pod střechou se cvičilo. Hmity, kmihy, lehy, dřepy i sedy. A k tomu slavná kolekce pažení: Připažit, předpažit, vzpažit a upažit, což je to, čemu nesokolové lidově říkají rozpažit. Sokol nikdy nerozpažuje, ale roztahuje své ruce jako sokol křídla, a tomu se opravdu říká upažení. Na fakultě tělesné výchovy a sportu se to tak dodnes odborně nazývá. Kromě toho je také možné ruce vztyčit, sklopit a odchýlit.

Vypadá to divoce, ale dá se to všechno dělat na malém prostoru, což se architektům líbilo. Nemuseli přemýšlet nad tím, jak velká má být plocha na cvičení a nepotřebovali ani vymýšlet, čím chránit okna před rozbitím a do jaké výšky zvednout strop, aby do něho nenarážely míče. Proto mohly mít sokolovny velká okna a v hlavním sále třeba sloupy. Cvičencům nic z toho nepřekáželo, a když se šli převléknout z propocených nátělníků, mohl už sál sloužit k něčemu jinému, protože Sokol byla vždy multifunkční instituce. Pohybové variace nazkoušené při upažování cvičenci dále utužovali při své další specialitě – šibřinkách.

Napsali o nás...

Jak se cvičilo mezi okny a sloupy

Sokolovna
Sokola
Libeň

1863 byla v Praze otevřena první sokolovna
130 centimetrů je průměrná výška švédské bedny
4,5 metru je potřebná výška pro závodní šplh

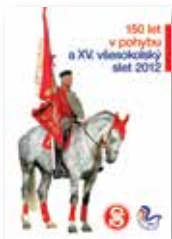
To bylo tak: Miroslav Tyrš chtěl v Praze uspořádat ples. Jménem Sokola Pražského podal k rakousko-uherskému úřadu žádost a ten ji zamítl. Sokolové žádný ples organizovat nebudou. Tyrš na chvíli své heslo „Přeskoč, přelez, ale nepodlez“ dočasně rozšířil o dovětek: „Někdy obejítí můžeš.“ Když byl ples zakázaný, nazval společenské veselí s hudbou a tancem jinak. V Jungmannově slovníku zjistil, že málo známé slovo šibřiti znamená žertovat. Vyhlásil proto sokolské šibřinky a takové veselé taneční zábavě s karnevalovými maskami úředníci razítko dali. Zábava potřebovala zázemí, takže přirozenou součástí nových sokoloven bylo obvykle u jedné z kratších

stěn vyvýšené pódium a na protější straně v patře galerie, která se často táhla i podél stěny proti velkým oknům. Pod jednu střechu se ještě vešla i menší restaurace a několik kluboven pro městské nebo obecní spolky. Na štít nad vstupem umístil sošku sokola a bylo to.

Sokolovny se stavěly přibližně sto let, od poloviny devatenáctého století, a tak na rýsovacích stolech našich předních architektů vznikly různorodé povedené kousky. Například v pražské Libni stojí sokolovna secesní od Emila Králíčka, pro Moravskou Ostravu navrhl Miloslav Kopřiva sokolovnu funkcionalistickou a v Pardubicích se cvičí v architektuře art deco od dvojice Šantrůček a Mendl. *Jiří Oulický*

Do knihovničky

150 let Sokola a XV. všesokolský slet 2012

V prodejně v Tyršově domě v Praze je k dostání publikace 150 let Sokola a XV. všesokolský slet 2012, která na 296 stranách zachycuje slovem a obrazem loňské oslavy významného sokolského jubilea, které vyvrcholily XV. všesokolským sletem.

V úvodní části připomíná ve stručnosti bohatou historii Sokola v jeho 150leté historii a dění v ČOS v období mezi XIV. a XV. všesokolským sletem. Ve stručnosti se věnuje rovněž Sokolu v zahraničí – zmiňuje jak některé momenty z jeho historie, tak činnosti zahraničních sokolských jednot v uplynulých šesti letech. Podstatná část knížky je věnována dění ve sletovém týdnu od 1. do 6. července 2012 a dokumentuje ho jak fotografiemi z hromadných skladeb na stadionu v Praze-Vršovicích, tak také veškeré ostatní sletové dění – sportovní soutěže, program Sokol Gala, pódiová a kulturní vystoupení. Prodejní cena je 250 Kč. Česká obec sokolská, Praha, 2012, 296 stran

Cvičení na bolavá záda

Publikace Daniely Stackeové, určená širokému okruhu čtenářů, by měla posloužit jako návod, jak postupovat při cvičení proti bolesti zad. Hlavní část knihy tvoří zásobník cviků s přesným popisem provedení. Cviky jsou rozděleny podle jejich účinku na protahovací, posilovací,

uvolňovací a balanční, a rovněž podle úseků páteře a svalových skupin, na které jsou zaměřeny. Jsou popsána i dechová a relaxační cvičení. Pozornost je věnována i tzv. aktivitám běžného života, jako je sed, stoj, zvedání a nošení břemen apod., a také problematické ergonomie a jejího významu pro prevenci a terapii bolestí zad. Jedna kapitola je zaměřena na vhodné a nevhodné sportovní aktivity při bolestech zad a zásady jejich provádění. Výhodou publikace je možnost pochopení a aplikace popisovaného cvičení sportovci i nesportovci a názornost doporučeného postupu. Rovněž se dá využít jako podpůrný studijní materiál pro odborníky v oblasti sportu, tělesné výchovy a fyzioterapie.

Grada Publishing, Praha, 2012, 144 stran

Sportovní příprava dětí

Nové, aktualizované vydání publikace Tomáše Periče a kolektivu o sportovní přípravě dětí a mládeže je určeno trenérům, sportovním instruktorem,

cvičitelům a rodičům, jejichž děti začínají s pravidelným tréninkovým procesem. Populárně-odbornou formou seznamuje čtenáře se zásadami a požadavky na moderní trénink dětí z hlediska jeho podstaty ve všech sportovních odvětvích a oproti předchozímu vydání je doplněno o kapitoly zabývající se sportovní diagnostikou dětí, výživou a kompenzací zatížení dětského organismu. Autor, zkušený pedagog a trenér, čtenáře seznamuje s tím, že sportování není jen zvyšování výkonnosti a příprava na závody a soutěže, ale dlouhá a často velmi složitá společná cesta dětí, trenérů, učitelů a rodičů.

Grada Publishing, Praha, 2012, 176 stran

Sportovní příprava dětí 2 zásobník cvičení

Samostatný zásobník velkého množství cvičení pro sportovní přípravu dětí doplňuje nové aktualizované vydání „teoretické“ publikace Sportovní

příprava dětí. Kniha je určena trenérům dětí a mládeže, sportovním instruktorem, cvičitelům a učitelům tělesné výchovy na základních školách. Autor připravil více než 600 cvičení zaměřených na všeobecný kondiční trénink, všestrannou pohybovou přípravu a kompenzaci dětského organismu. Jednotlivá cvičení jsou podrobně popsána a doplněna ilustračními fotografiemi.

Grada Publishing, Praha, 2012, 112 stran

Znáte naše svátky?

Půvabná a poučná kniha pro mladší školní děti autorky Jindry Svitákové a ilustrátorky

Renaty Frančíkové představuje populární formou všechny státní svátky, významné dny a dny pracovního klidu, které jsou v českém kalendáři. Kromě toho, že vyjmenovává státní svátky, dny pracovního klidu, významné dny a ostatní svátky, publikace uvádí, čím se tyto pojmy ve svém obsahu liší, u každého z nich pak popisuje, proč se slaví či připomínají. Publikace Znáte naše svátky? je ideální pro školy jako doplněk výuky o České republice, ale také pro rodiny jako základní informace a návod, jak mohou rodiče dětem hravou formou přiblížit důležité události a osobnosti české historie.

ANLET, Praha, 2012, 64 stran, www.eshop.anlet.cz

Připravuje se novela autorského zákona

■ Na problematiku autorského práva naráží asi téměř každá sokolská jednota – ať již si to uvědomuje či ne. Při cvičení jsou často využívána reprodukováná hudba, díla, k nimž se váží nějaká autorská práva, mohou využívat divadelní, loutkářské, hudební či pěvecké soubory a sbory. Zatímco využití hudby při cvičení ošetřuje smlouva, kterou ČOS má uzavřeno s příslušnými správci autorských práv (OSA a Integram), kulturní soubory a sbory si tato práva musí ošetřit individuálně, podle konkrétního případu. Určitě tedy není na škodu mít alespoň základní povědomí o tom, o čem autorský zákon – zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů – pojednává.

V současné době se připravuje novela tohoto zákona, když počátkem ledna Ministerstvo kultury ČR zaslalo její znění do připomínkového řízení, následně bude projednávána oběma komorami Parlamentu ČR a účinnosti by měla nabýt 1. listopadu 2013.

Autorský zákon představuje komplexní úpravu práva autorského a práv s autorským právem souvisejících, včetně zvláštního práva pořizovatele databáze, a vychází jednak z mezinárodních smluv, k nimž Česká republika přistoupila, jednak z příslušných unijních předpisů, zejména směrnic EU harmonizujících některé aspekty autorského práva v rámci členských států EU, resp. států tvořících Evropský hospodářský prostor.

Navrhovaná novela autorského zákona souvisí především s povinností transponovat do právního řádu České republiky ve stanoveném termínu dvě směrnice EU, které byly přijaty v roce 2011, resp. 2012. Jde o směrnici 2011/77/EU, kterou se mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva

a určitých práv s ním souvisejících, a o směrnici 2012/28/EU o některých povolených způsobech užití osiřelých děl.

Návrh novely též předjímá některá ustanovení z aktuálně projednávaného návrhu směrnice o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro území více států k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu. Cílem projednávaného návrhu směrnice je zvýšit transparentnost výkonu kolektivní správy práv. Česká republika s tímto návrhem již vyjádřila souhlas ve formě schválené rámcové pozice, proto je její obsah již částečně do znění novely zapracován.

Zásadní změnou, kterou tento návrh přináší, je požadavek daný směrnicí 2011/77/EU, na základě které se navrhuje prodloužit dobu trvání majetkových práv výkonných umělců k jejich uměleckým výkonům zaznamenaným na zvukové záznamy a majetkových práv výrobců zvukových záznamů k jejich záznamům z 50 na 70 let. V souvislosti s prodloužením doby trvání práv zavádí několik doprovodných opatření ve prospěch výkonných umělců (roční doplňkovou odměnu, právo na odstoupení od smlouvy a právo na výplatu odměn beze srážek). Dále směrnice harmonizuje výpočet doby trvání majetkových práv k hudebním dílům s textem.

Novela dále zavádí požadavky dané směrnicí 2012/28/EU, která upravuje společnou unijní definici osiřelého díla, resp. osiřelého zvukového záznamu. Za osiřelé dílo bude považováno takové dílo, jehož autor není určen nebo není nalezen ani po provedení důsledného vyhledávání zaznamenaného způsobem stanoveným tímto zákonem. Záznamy o osiřelých dílech povedou kolektivní správci práv a pro osiřelá díla pak budou platit zvláštní pravidla týkající se poskytování licencí k nim.

Další změnou je zavedení pravidla pro nakládání s odměnami, které nelze vyplatit nositelům práv. Na rozdíl od osiřelého díla, u něhož není určen autor, v této situaci není znám nositel práva, nebo jej nelze ani po uplynutí obecné tříleté promlčecí lhůty dohledat. Toto opatření je nezbytné pro zajištění právní jistoty všech dotčených subjektů (nositelů práv, kolektivních správců práv i osob povinných platit tyto odměny), neboť dosud tato situace není nijak upravena. Odměny, které byly takto vybrány, a které nelze po uplynutí obecné promlčecí lhůty vyplatit příslušným nositelům práv, by tak měly být nově vypláceny do Státního fondu kultury ČR.

Mělo by též dojít ke změně systému zpoplatnění tiskových rozmnožovacích služeb za úplatu z dosavadního systému platby podle počtu zhotovených rozmnoženin na systém paušálně stanovených sazeb podle typu prostor, v nichž se služba poskytuje, což by mělo přinést určité zjednodušení.

Novela zároveň reaguje na současnou situaci, kdy jsou odměny za půjčování autorských děl v knihovnách vypláceny pouze autorům. Nakladatelé mají v souvislosti s půjčováním autorských děl v knihovnách také ušlé příjmy, avšak nijak kompenzováni nejsou. Novela tak má tento stav odstranit a odměny by měly být nově vypláceny i nakladatelům. Dalším z významných navrhovaných opatření je též zrušení všech výjimek z povinnosti hradit odměnu za zpřístupňování díla prostřednictvím televizních a rozhlasových přijímačů. Z povinnosti hradit odměnu by tak již neměla být vyňata zdravotnická zařízení a neměl by existovat ani strop výše odměny pro hotely. Zrušením těchto výjimek bude autorský zákon uveden do souladu s unijním právem a s mezinárodními závazky, se kterými byla ČR doposud v rozporu. ☺

SOKOL MÜNCHEN

40. sokojské šetkání

v Týrsové Oetzu 18.-20. května 2013

Procházky a túry po okolí

- Malý okruh kolem **Piburského jezera** (cca 3/4 hod.)
- Velký okruh kolem jezera, **Schockova vyhlídka** (cca 1 1/2 hod.)
- **Armelen Hütte** (1.747 m n. m.)
- **Bärenal Hütte** (1.650 m n. m.)
- **Au** (cca 1/2 hod.) od kostela silničkou do vesnice **Au** (ca 1.010 m n. m.). Odtud možnost 1/2 hod. romantickou soutěskou **Auer Klamm** k **Teufels-Schmiede** ve **Weller Ebene**. Zpět do Oetzu po levém břehu **Achy** cca 1/2 hod.
- **Habichen** (1 hod.) po pravém břehu **Achy** od **Lilly-Anger-Weg** přes lipový háj či po levém břehu přes **Weller-Brücke** a **Dr. M. Tyrš-Weg**. Možno i přímo značenou cestou od **Piburského jezera**.
- **Tumpen** přes **Weller-Brücke** a přes **Dr. M. Tyrš-Weg** po levém břehu **Achy**, zpět přes **Habichen**.
- **Achstürze** (1/2 hod.)
- **Acherbergalm** (1.893 m n. m.) od **Kalvarie**
- **Bielefelder Hütte** (2.112 m n. m.) 4 1/2 hod. – nebo lanovkou na **Hochoetz** (2.020 m n. m.) a odtud 20 min. k chatě. Další varianty s použitím lanovky (provoz 9-11, 13-17 hod.) v prospektu **Acherkogelbahn**.
- **Stubefail** u **Umhausenu** (nejvyšší vodopád **Týrolska**, 150 m).

